

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzetdir

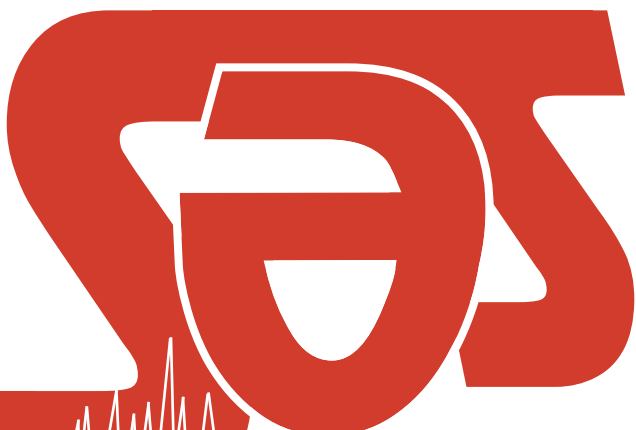

№ 029 (6954)

"Böyük Qayıdış sürətlə
davam etdirilir"

13

15 fevral 2024-cü il.
Qiyməti 60 qəpik

Azərbaycana qarşı olanlara ASİMMETRİK CAVAB!

4

Qalib Liderlə yola davam!

68 yaşlı Azərbaycan
Televiziyası

10

Uşaqların xərcənglə
mübarizəsi: qalib kim olacaq?

15

"İrəvanı təxribata
sürükləyən əsas ölkə
Fransadır"

12

Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti İlham Əliyev and içdi

2

Əli Kərimli
trol sayını
artırır

7

Hədiyyəmiz
yalnız kitab
olsun...

13

Qalib Liderlə yola davam!

Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti İlham Əliyev and içdi

Fevralın 14-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Milli Məclisdə andiçmə mərasimində birinci xanım Mehriban Əliyeva, dövlət rəsmiləri, hökumətin üzvləri, Milli Məclisin deputatları iştirak ediblər. Mərasim iştirakçıları Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevi hərərətə qarşılayıblar.

Qeyd edək ki, ümumxalq səsverməsinin nəticələrinə uyğun olaraq İlham Heydər oğlu Əliyev ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilib. Öncə Konstitusiyaya Məhkəməsinin sədri Fərhad Abdullayev və Konstitusiyaya Məhkəməsinin hakimiyyəti səhnəyə dəvət olunublar. F.Abdullayev çıxış edərək bildirdi ki, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Məhkəməsi 2024-cü il 13 fevral tarixli qərarı ilə növbədənkenar Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərinə dair Mərkəzi Seçki Komissiyasının nəticələrini təsdiq edərək, cənab İlham Heydər oğlu Əliyevi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti elan edib. Və sonra İlham Əliyev Konstitusiyanın 103-cü maddəsinə uyğun olaraq andiçməyə dəvət olunub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev andiçmə mərasimində çıxış edərək xalqı bir daha əmin edib ki, bundan sonra da Azərbaycanın hərtərəfli inkişafı, ərazi bütövlüyümüzün qorunması üçün əlindən gələni əsirgəməyəcək. Dövlətimizin başçısı prezident seçkilərində ona yenidən böyük etimad və dəstək göstərən Azərbaycan xalqına dərin təşəkkürünü ifadə edib.

Prezident: Bütün nailiyyətlərin mənbəyi Azərbaycan xalqıdır

"2003-cü ildə verdiyim bütün vədlər yerinə yetirildi. Əldə edilmiş bütün nailiyyətlərin mənbəyi Azərbaycan xalqıdır, onun mənə göstərdiyi inam və onun vahid amal ətrafında birləşmə bacarığıdır. Biz doğrudan da bütün dünyaya sübut etmişik ki, böyük xalqıq. Mühəribədən keçən dövr ərzində biz öz prinsipial mövqeyimizi bütün məsələlərdə göstərmişdik. Bildirilmişdi ki, Ermənistanın üzərinə götürdükleri bütün öhdəliklər yerinə yetirilməlidir. Ancaq vaxt keçdikcə yenidən bizə qarşı ərazi iddialarının irəli sürüldüyünü, onların yenidən çirkin əməllərindən əl çəkmək istəmədiklərini görürük", deyərək dövlətimizin başçısı bildirdi.

Separatçıların tabutuna vurulan son mismar

İndi yeni dövrün başladığını deyərək dövlətimizin başçısı bildirdi ki, biz bu dövrə alını

mız açıq, üzümüz ağ, başımız dik daxil oluruq. Bu dövrün böyük nailiyyətləri olacaq. İndiyədək qarşıya qoyulan bütün vəzifələr icra edilib. Azərbaycan cəmiyyətində hökm sürən çox müsbət ab-hava bizi daha da gücləndirir. Güclü Azərbaycan bizim həmişə hədəfimiz olub. Prezident seçkilər zamanı səsvermə hüququndan işğaldan azad edilmiş Xankəndidə istifadə etməsinin səbəblərini də açıqlayıb. Bildirib ki, Xankəndidə verdiyim səs, o qutuya atdığım bülleten sadəcə olaraq bülleten deyildi. Bu, erməni separatçılarının tabutuna vurulan son mismar idi.

İlham Əliyev ordu quruculuğu prosesinin davam etdiriləcəyindən də danışdı. Dövlət büdcəmizdə ən böyük xərclərin hərbi xərclər, eyni zamanda, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun bərpası ilə bağlı xərclərin olduğunu xatırladan Prezident ölkəmizin çox güclü hərbi sənaye kompleksi yaratdığını, artıq bunun birinci mərhələsinin başa çatdığını, ikinci mərhələnin isə daha genişmiqyaslı olacağını diqqətə çatdırıb. "Bizim Ordumuz təlimlərdə yox, paradlarda yox, döyüş meydanında öz gücünü göstərmişdir. Ermənistan və ona hərbi cəhətdən dəstək verənlər bilməlidirlər ki, bizi heç nə dayandıra bilməz", deyərək dövlətimizin başçısı qeyd edib.

İlham Əliyev Ermənistanla bağlanacaq sülh müqaviləsinə də aydınlıq gətirərək vurğulayıb ki, əgər bizə qarşı ərazi iddialarına son qoyulmazsa, əgər Ermənistan öz qanunvericiliyini normal qaydaya salmazsa, təbii ki, sülh müqaviləsi olmayacaq. Bu gün Azərbaycan xalqı bir yumruq kimi birləşib. Bizi birləşdirən ümummilli məsələnin Qarabağın azad edilməsi olduğunu xatırladan dövlətimizin başçısı qeyd edib: "Bu məsələ artıq öz həllini tapdı və bu birlik daimi olmalıdır. Milli birlik daimi olmalıdır, çünki Azərbaycanın önəmi artır, dünyada oynadığı rolu artır".

Prezident: Elə bir gənc nəsil yetişdirməliyik ki...

Biz elə bir gənc nəsil yetişdirməliyik ki, onlar da daim bizim kimi milli ənənələrə, milli-mənəvi dəyərlərə sadıq olsunlar, onların beynləri saf olsun. Heç kim onların beynlərini zəhərləmək istəyəndə uğura nail olmasın. Bunu Prezident İlham Əliyev fevralın 14-də keçirilən andiçmə mərasimindəki nitqində bildirdi. Dövlətimizin başçısı deyib ki, burada, əlbəttə ki, ilk növbədə, ailə tərbiyəsi ön plana çıxır. "Xoşbəxtlikdən Azərbaycan ailəsi sağlam ailədir, ənənələr, milli dəyərlər üzərində qurulan ailədir. Ailə tərbiyəsi hər bir gənc üçün, hər bir uşaq üçün əsas tərbiyədir. Milli-mənəvi dəyərlər bizim cəmiyyətimizin əsasıdır və bu, sarsılmaz varlıqdır, sarsılmaz dəyərdir və bunu sarsılmaz etmək bizim əlimizdədir", - deyərək Prezident qeyd edib.

Dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, çünki burada hər hansı bir kənar qüvvə öz çirkin

niyyətlərinə çatsa, o zaman bizim ciddi problemlərimiz olacaq. Ona görə gənclərimizin milli ruhda, ənənəvi dəyərlər əsasında tərbiyə edilməsi vəzifəsi dövlətin və hər bir ailənin qarşısında durur. "Bu seçkilərdə göstərilən həmrəylik cəmiyyətimizi bir qaya kimi möhkəmləndirir və belə olan halda, heç bir kənar qüvvə bizə qarşı heç bir məkrli plan həyata keçirə bilməz", - deyərək Prezident vurğulayıb.

Prezident bildirdi ki, biz bundan sonra da Azərbaycanda vətəndaş cəmiyyətinin yarıdılması ilə bağlı addımlar atacağıq. Azərbaycan xalqının həmrəyliyinin əsas uğurlarımızdan biri olduğunu deyərək dövlətimizin başçısı əlavə edib: "İkinci Qarabağ müharibəsindəki parlaq Qələbə bir daha onu göstərdi ki, Azərbaycan xalqı böyük xalqdır. ...Bu Qələbədə, bu tarixi Zəfərdə ölkəmizdə yaşayan hər bir xalqın öz dəyərli töhfəsi var".

Prezident: İslahatlar Azərbaycanda tamamilə yeni investisiya iqlimi yaradıb

Bu gün iqtisadi sahədə aparılan islahatlar artıq Azərbaycanda tamamilə yeni bir investisiya iqlimi yaratmışdır. Bu sözləri Prezident İlham Əliyev fevralın 14-də keçirilən andiçmə mərasimindəki nitqində söyləyib. Dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, əgər əvvəlki illərdə investisiyalar daha çox neft-qaz sahəsinə qoyulurdusa, bu gün qeyri-neft sektoruna qoyulan sərmayə milyardlarla dollar səviyyəsindədir. Əldə edilmiş razılaşmalar, imzalanmış kontraktlar yaxın bir neçə ildə özünü elə göstərəcək, sıçrayış elə böyük olacaq ki, bunu hər kəs görəcək. Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bizim iqtisadi inkişafımızın yeni bir dayağ nöqtəsi olacaq. O bölgələrdə həm kənd təsərrüfatı, həm bərpaolunan enerji ilə bağlı layihələr, turizm layihələri qeyri-neft sektoruna böyük dəstək verəcək. Sosial sahədə vacib məsələlərdən biri şəhid ailələrinin və müharibə əlillərinin sosial müdafiəsidir. Bu kateqoriyadan olan insanlara dövlət tərəfindən 14 min 800 fərdi ev və ya mənzil verilmişdir. "Bu kateqoriyadan olan insanların 100 faiz evlərlə təmin edilməsi prosesi sürətlə gedir, o cümlədən bu il və gələcək il bu işlər görülməkdir", - deyərək dövlətimizin başçısı əlavə edib.

Bu gün istər sənaye inkişafı sahəsində, istər hərbi sənaye kompleksi sahəsində və ümumiyyətlə, hərbi sahədə texnoloji inkişaf və üstünlük böyük əhəmiyyət daşıyır. İkinci Qarabağ müharibəsi, antiterror əməliyyatı zamanı bunu hər kəsin gördüyünü deyərək dövlətimizin başçısı qeyd edib: "Təbii ki, Qələbəmizin əsas amili Azərbaycan döyüşçüsüdür. Düşməni məhv edən və Bayrağı azad edilmiş torpaqlara sancın insandır, əsgərdir, zabitdir. Ancaq texniki vasitələr az rol oynamır. Biz texniki vasitələr hesabına İkinci Qarabağ müharibəsindən minimum itkilərlə çıxmışıq".

Ənənəvi yanacaq növləri - neft-qaz sahəsində işlər davam etdiriləcək. Neft hasilatının sabitləşməsi istiqamətində işlər gedir, hesab edirəm ki, yaxın gələcəkdə nəticələr olacaq. "Bizə sabit neft hasilatı lazımdır və

biz investorlar qarşısında bu vəzifəni qoymuşuq", - deyərək dövlətimizin başçısı vurğulayıb ki, müəyyən narahatedici məqamlar olub və işgüzar qaydada təmaslar əsasında bu məsələlərin həlli gözlənilir.

Azərbaycan Prezidenti: Türk Dövlətləri Təşkilatı bizim ailəmizdir

Biz beynəlxalq təşkilatlarla bağlı bundan sonra da öz addımlarımızı atacağıq, ilk növbədə, Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində səylərimizi davam etdirəcəyik. Bu, bizim üçün prioritetdir. Azərbaycanın yürütdüyü siyasətin bunu aydın göstərdiyini vurğulayan dövlətimizin başçısı bildirdi: "Bu, bizim üçün əsas beynəlxalq təşkilatdır, çünki bu, bizim ailəmizdir. Bizim başqa ailəmiz yoxdur. Bizim ailəmiz Türk dünyasıdır". Biz bu yeni dövrdə xarici siyasət istiqamətində yeni üfəqlər açmalıyıq. Əgər əvvəlki dövrdə bizim xarici siyasətimizin əsas istiqaməti Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin həlli idisə, bu gün artıq bu məsələ demək olar ki, gündəlikdə durmur. Dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, ona görə xarici siyasətimizin yeni istiqamətləri üstünlük təşkil etməlidir.

Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv olan bütün ölkələrlə qardaşlıq münasibətlərimiz var və bizim siyasətimiz Türk Dövlətləri Təşkilatını gücləndirməkdir. Bu sözləri deyərək Prezident İlham Əliyev bildirdi ki, bu, böyük coğrafiyadır, böyük ərazidir, böyük hərbi gücdür, böyük iqtisadiyyatdır, təbii sərvətlərdir, neqliyyat yollarıdır, gənc əhalidir, artan əhalidir və bir soydan, kökdən olan xalqlardır. Bundan güclü birlik ola bilərmi? Əlbəttə ki, yox. Biz müstəqil səylərlə elə etməliyik ki, Türk Dövlətləri Təşkilatı global arenada önəmli aktora və güc mərkəzinə çevrilsin. Buna biz ancaq birlikdə nail ola bilərik. Biz bu yeni dövrdə xarici siyasət istiqamətində yeni üfəqlər açmalıyıq. Əgər əvvəlki dövrdə bizim xarici siyasətimizin əsas istiqaməti Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin həlli idisə, bu gün artıq bu məsələ demək olar ki, gündəlikdə durmur.

Dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, ona görə xarici siyasətimizin yeni istiqamətləri üstünlük təşkil etməlidir. Dünyada islamofobiya qarşı mübarizədə ön sıralarda olmalıyıq. Neokolonializmə qarşı mübarizə aparın ölkələrin yanında olmalıyıq. Neokolonializmi və o eybəcər tarixdən qalan amili tamamilə Yer üzündən silmək üçün öz dəstəyimizi göstərdiyimizi və göstərəcəyimizi bildiren dövlətimizin başçısı vurğulayıb: "Bunu neokolonializmin başında duranlar da bilsinlər ki, onlar əbəs yerə bizimlə soyuq savaşa çıxıblar. ...Bizə qarşı atılan addımlara adekvat addım atacağıq və bizə qarşı məkrli planlar hazırlayanlar əminəm ki, peşman olacaqlar".

Beləliklə, dövlətimizin bünövrəsini möhkəm dayaqlar üzərində quran, Azərbaycanı yoxdan yaradan Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi varisi Prezident İlham Əliyev xalqımızı yeni-yeni uğurlara, işıqlı gələcəyə aparacaq, yeni üfəqlər kəşf etmək üçün hakimiyyət sükənininin arxasındadır. Xalqımız üçün xeyirli və uğurlu olsun.

V.VƏLİYEV

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin məzarını ziyarət

Fevralın 14-də andıçmə mərasimindən sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Fəxri xiyabana gəlib müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin məzarını ziyarət edərək xatirəsini ehtiramla yad ediblər. AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin

başçısı və birinci xanım Ulu Öndərin məzarı önünə gül dəstələri qoydular. Sonra Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın məzarını ziyarət etdilər və üzərinə gül dəstələri qoydular. Tanınmış dövlət xadimi Əziz Əliyevin və professor Tamerlan Əliyevin məzarlarının üstünə də gül dəstələri düzüldü.

Şəhidlərin xatirəsinə ehtiram

Fevralın 14-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva xalqımızın müqəddəs and yeri olan Şəhidlər xiyabanını ziyarət ediblər. Dövlətimizin başçısı və birinci xanım Azərbaycanın azadlığı, müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə canlarından keçmiş qəhrəman Vətən övladlarının əziz xatirəsini ehtiramla yad edərək, "Əbədi məşəl" abidəsinin önünə gül dəstələri qoydular. Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əli-

yeva paytaxt Bakının mənzərəsini seyr etdilər. Sonra xatirə şəklini çəkirdi.

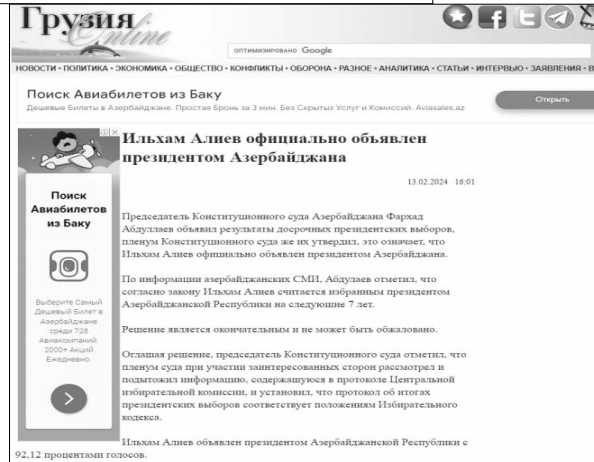
Gürücstan mətbuatı Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsi Plenumunun fevralın 13-də keçirilmiş iclasından yazıb. "Interpressnews.ge", "apsny.ge", "sputnik-georgia.ru", "kavkasia.net" portallarının yaydığı məlumatlarda iclasın fevralın 7-də keçirilmiş növbədənə Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərinin nəticələrinin rəsmən elan olunmasına həsr edilmişdir.

Qeyd olunub ki, seçkilərdə 92,12 faiz səs toplayan İlham Əliyevin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçildiyi rəsmən təsdiqlənib. Məlumatlarda diqqətə çatdırılır ki, prezident seçkilərində 7 namizəd mübarizə aparıb, seçici fəallığı 76,43 faiz olub.

Bəhreyn Krallığının ingilis dilində nəşr olunan "The Daily Tribune News of Bahrain" qəzetinin redaktoru Pura-vanqara Unnikrishnan fevralın 7-də Azərbaycan Respublikasında keçirilən növbədənə prezident seçkiləri haqqında geniş məqalə ilə çıxış edib. Müəllif bir jurnalist kimi növbədənə prezident seçkilərində səsvermə prosesini işğaldan azad olmuş Qarabağ regionunda müşahidə etdiyini, seçicilərin fəal iştirakını və şəffaf mühitin yaradıldığını xüsusi vurğulayaraq, gənclərin bu mühüm tədbirdə aktivliyinin əhəmiyyətindən bəhs edib.

Redaktor Azərbaycanın 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra azad edilmiş ərazilərdə erməni vandalizminin izlərini gördüyünü, həmin torpaqlarda mina təhlükəsinin davam etdiyini və ermənilərin tarixi abidələrə, qəbirlərə qarşı vəhşiliyinin təsəvvür edilməz səviyyədə olduğunu vurğulayıb. O, mina ilə çirklənmiş ərazilərin təmizlənməsi və həyat üçün əlverişli hala gətirilməsi

Dünya mediası Azərbaycanda keçirilən prezident seçkiləri barədə yazır

üçün uzun illər tələb olunduğunu qeyd edib.

Azərbaycanın tarixində ilk dəfə bütün ölkə ərazisini əhatə edən prezident seçkilərində İlham Əliyevin inamlı qələbə qazandığını bildiren müəllif əlavə edib ki, prezidentliyə digər namizədlər səsvermənin nəticələrini məmnuniyyətlə tanıyıblar. Məqalədə seçki prosesinin beynəlxalq müşahidəçilər tərəfindən də alqışlandığı, həmçinin səsvermənin şəffaf, ədalətli və geniş ictimai maraq mühitində baş tutduğunu bildirilib.

Jurnalist diqqətə çatdırıb ki, seçkiləri mediada işıqlandırmaq üçün müxtəlif ölkələrdən dəvət olunmuş jurnalistlərə hər cür şərait yaradılıb. Onlara seçki məntəqələrinə məhdudiyətsiz daxil olmaq, səsvermə prosesini müşahidə etmək və seçicilərlə sərbəst ünsiyyət qurmaq imkanı verilib.

Redaktor qeyd edib ki, seçicilər Qarabağ müharibəsində qazanılmış Qələbə nəticəsində öz xalqının qururunu qoruyan liderini - Prezident İlham Əliyevi yüksək əhvali-ruhiyyə ilə dəstəkləyib. Məqalədə, eyni zamanda, müharibədən sonra azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən yenidənqurma işlərindən bəhs edilib.

Bir neçə ay idi ki, Ermənistanla şərti sərhəddə atəşkəsin olduğu təkcə biz yox, elə bütün dünyada ictimaiyyəti də şahid idi. Daha dəqiq desək, ötən ilin 19-20 sentyabr tarixli antiterror tədbirlərindən sonra iki ölkənin şərti sərhədində atəşkəsin, sakitliyin hökm sürürdüyünü bütün dünya müşahidə edib. Amma indi bütün dünya onu da müşahidə etdi ki, bu vaxta qədər davam edən həmin sakitliyi də həmişə olduğu kimi, yenə Ermənistan tərəfi pozdu, hansı ki, bunu sübut edən faktlar, video materiallar var.

Bəli, haqqında qeyd olunan məlum anti-terror tədbirlərindən sonra Ermənistanla şərti sərhəddə atəşkəs, sakitlik var idi və bu barədə bütün dünyaya bəyan edilirdi də. Bəyan edilirdi ki, həqiqətən də indi iki ölkə arasında, eləcə də sərhəddə hansısa bir qarışıqlıq, yaxud təxribat yoxdur. Hətta qeyd edilirdi ki, bu hal sülh təşəbbüsünün tezliklə reallaşması üçün müsbət haldır. Təbii ki, belə bir vəziyyətin, yeni atəşkəsin, sakitliyin olması məhz Azərbaycanın apardığı doğru, düzgün, məqsədyönlü siyasət və dövlətimizin uğurlu addımları, dövlət rəhbərimizin siyasi zəkası, qətiyyəti, iradəsi sayəsində reallaşmışdı. Bunu bütün dünya etiraf etmək məcburiyyətində idi, çünki heç kimə sırr deyildi ki, Ermənistan bunun öhdəsindən gəlmək imkanına, potensialına və hətta istəyinə belə sahib deyil. Bu imkana, bu potensiala kimin sahib olduğunu məhz Azərbaycan dövləti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev sübut etdi və göstərdi ki, sülh prosesi üçün vacib olan atəşkəsin də, sakitliyin də təmin olunmasına rəsmi Bakı nail oldu. Amma görünür, belə bir vəziyyət, belə bir mənzərə kimləri isə qane etmirmiş və son hadisələr, yeni Ermənistan tərəfinin yenə də təxribata əl atması, erməni snayperin azərbaycanlı hərbiçini yaralması bunu təsdiq etdi. Təsdiq etdi ki, istər Ermənistanın öz daxilində, istərsə də xaricində, atəşkəsin, sakitliyin olması və sülh təşəbbüsü kimləri isə qane etmirmiş.

Dəfələrlə qeyd edilirdi ki, Ermənistan ilə Azərbaycan arasındakı mövcud vəziyyətə müdaxilə etmək, aranı qızıqdırmaq istəyən qüvvələr var. Bəli, həmin ölkənin revanşistləri xüsusi ilə qeyd edilməlidir və bilirik ki, onlar hər zaman sülh təşəbbüsünün əleyhinə çıxış ediblər və məqsədləri də münafiqəni bir daha qızıqdırmaqdır. Amma etiraf etmək lazımdır ki, həmin revanşistləri də qızıqdırmaq və beləliklə də onları münafiqəyə sövq edən daha təhlükəli qüvvələr var. Azərbaycanın uğurlarını, qələbələrini həzm edə bilməyən əmin o qüvvələr öz çirkin niyyətlərini həyata keçirmək, reallaşdırmaq üçün bu vaxta qədər ümumiyyətlə bölgədə qarışıqlıq yaratmağa çalışıblar. Son hadisə, Ermənistan tərəfinin yenidən təxribata əl atması bunu bir daha təsdiq edir.

Rəsmi Bakı beynəlxalq platformalarda dəfələrlə bəyan edib ki, Ermənistanla münasibətlərin normallaşdırılmasının və sülh danışıqlarının tərəfdarıdır. Azərbaycan qalib ölkə olmasına baxmayaraq, sülh təşəbbüsü ilə çıxış edib və bu gün sülh daha çox Ermənistan, bölgədə marginallaşmış vəziyyətdə qalan, bütün regional və beynəlxalq layihələrdən kənar qalan ölkəyə lazımdır. Bununla belə hələ də işğalçı

Azərbaycana qarşı olanlara ASİMMETRİK CAVAB!

ölkə bunun üçün ciddi addımlar atmaqdan çəkinir. Hətta erməni baş nazir Nikol Paşinyan belə qorxur. Kimdən qorxur, kimdən çəkinir, hamıya bəllidir. Bəllidir ki, o, həmin ölkənin müxalifətindən qorxur və öz vəzifəsini, hakimiyyət kürsüsünü itirəcəyinə görə ehtiyatlanır. Belə bir vəziyyətdən də, əlbəttə ki, xarici qüvvələr, regionla bağlı öz maraqları, hətta çirkin niyyətləri olan qüvvələr istifadə edirlər. İlk baxışdan ermənipərəst kimi görünən həmin qüvvələr əslində, ermənilərdən, Ermənistan kartından istifadə edərkən bölgədə qarışıqlıq salın öz planlarını gərməkləşdirmək niyyətindədirlər.

Mütəmadi şəkildə Ermənistan tərəfinə xatırladılıb ki, etdiklərinə görə cəzasız qala biləcəkləri mümkün deyil. Dəfələrlə də ermənilər şahidi olublar ki, hərbiçilərimizin qanı yerdə qalmayıb və dərhal qisası da alınıb. Bunun təkcə Vətən Müharibəsi illərində deyil, "Fərrux", "Sarıbaba-Qırxqız" və başqa əməliyyatlar zamanı da şahidi olublar. Şahidi olublar ki, ordumuza qarşı, Azərbaycan Ordusuna qarşı törətdikləri təxribatın ardınca dərhal artıqlaması ilə cavablarını alıblar. Son eskalasiya belə bir daha sübut etdi ki, ermənilər cəzasız qalacaqlarını ağıllarına belə gətirə bilməzlər. Çünki Dəmir yumruq öz yerindədir və istənilən anda onların başlarına endirilə bilər, istənilən anda hər bir hərbiçimizin qisasını alar. Həm də bir daha sübut olundu ki, bu barədə deyilənlər, rəsmi Bakının xəbərdarlıqları heç də boş sözlər deyildi və hər bir söz tam yerinə yetirilib.

Sözsüz ki, sonuncu eskalasiyaya görə məsuliyyəti Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi daşıyır. Öldə olan faktlar, video görüntülər, erməni əsgərinin atəş açdığını sübut edir. Qarşı tərəfdən, yeni Ermənistan tərəfindən atəş açıldığı an da daxil olmaqla, həmin hadisə müşahidə kameraları tərəfindən anbaan lentə alınıb. Kadrlarda erməni snayperinin Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin döyüş postlarından irəliləyərək orada atəş mövqeyi tutduğu, pusquda durduğu və Azərbaycan əsgərinə atəş açıqdan sonra öz yerini tərk

etdiyi öz əksini tapır. Bir sözlə, fakt və arqument lentə alınıb və buna görə hansısa təzib belə mümkün deyil. İstənilən halda həmin görüntülər Ermənistanın əleyhinədir və indi hansısa təşkilat, hansısa beynəlxalq qurum belə bunun əksini iddia edə, İrəvanı müdafiə edə bilməz. Əksinə, gözlənilən odur ki, beynəlxalq təşkilatlar, həmişə yuyulmamış qaşığı kimi ortaya düşərək ağız dolusu sülhdən, əmin-amanlıqdan, insan azadlığından, insan haqlarından danışanlar indi ortaya çıxsınlar və Ermənistanı heç olmasa qinasınlar. Amma bunu görə, müşahidə edən, hələki olmayıb və hadisələrin səssizliyi onu göstərir ki, heç biri səsinə çıxaran deyil və ermənilərin günahını deməyi yox, ağızlarına su alıb susmağı üstün tuturlar, hansıki buna görə utanmaq belə niyyətində görünmürlər.

Doğrudur, Azərbaycan tərəfi öz hərbiçisinin erməni snayperi tərəfindən yaralanmasına görə dəfələrlə artıq qisas aldı və fevralın 13-də Dövlət Sərhəd Xidmətinin bölmələri Ermənistan silahlı qüvvələrinin bir gün əvvəlki təxribatına cavab olaraq, əsgərimizə atəş açılan Qafan rayonunun Nerkin-And yaşayış məntəqəsi yaxınlığındakı Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin döyüş postu tamamilə məhv edildi. Dağıdılmış döyüş postunun şəxsi heyəti arasında ciddi itkilər olduğu artıq etiraf edilir. Ermənistan tərəfinin rəsmi məlumatına görə 4 nəfər erməni hərbiçisi həlak olub və yaralananlar da var. Bir sözlə, Azərbaycan tərəfinin cavab tədbirləri nəticəsində ermənilər ciddi canlı qüvvə itkisinə məruz qalıblar. Azərbaycan növbəti dəfə asimmetrik cavabı ilə qarşı tərəfi yerinə oturtdu.

Hadisənin Ermənistan Silahlı Qüvvələri tərəfindən qəsdən və məqsədyönlü şəkildə törədildiyi və vəziyyəti gərginləşdirmək məqsədi daşdığı heç kimdə şübhə doğurmur. Sonuz da Azərbaycan qarşı tərəzi iddialarından heç vaxt əl çəkməyən Ermənistan uzun müddət idi ki, revanşist planlar qururdu, baxmayaraq ki, yalançı dinc ritorika ortaya qoyurdu və həmin ritorikanın

pərdə arxasında da belə məkrli niyyətlər gizləndirdi. Sonuncu eskalasiyaya da, yeni erməni snayperinin açdığı atəş bunun üçün təzibolunmaz sübut oldu. Bu həm də onun sübutu oldu ki, Aİ-nin Ermənistandakı missiyası heç də sülh niyyətli deyil. Bir daha bəlli oldu ki, həmin missiya Ermənistanla kəşfiyyat və müşahidə missiyası həyata keçirir, işğalçı ölkədə münafiqəni qızıqdırmağa, bununla da öz niyyətlərini həyata keçirməyə çalışır. Ermənistan isə bu missiyanı monitoring missiyası kimi dünyaya sırımaq istəyir. Amma neytral pərdə altında casus təşkilatı monitoring missiyası adlana bilməz. Bu barədə hətta erməni ekspertlərin özləri də dəfələrlə bildiriblər. Onlar tam aydın şəkildə dəfələrlə qeyd ediblər ki, monitoring missiyası deyilən, Ermənistanla casusluq edən Avropanın desant qüvvələridir. Məsələ burasındadır ki, onlar da, yeni casus təşkilatı kimi Ermənistanla vurnuxanlar da öz cavablarını aldılar. Burunlarını iki ölkə arasındakı məsələlərə soxanlar və bununla da Ermənistanı münafiqəyə təhrik edən, təxribatlara sövq edən, Azərbaycan hər an cavab vermək əzmindədir və onların istənilən fəaliyyətləri heç bir nəticə verə bilməz. Yeni, bir zamanlar bölgəyə, daha dəqiq desək, Ermənistanla Avropa missiyası adı altında hansısa qüvvələrin yerləşdirilməsinin lazımsız, yersiz və mənasız olduğunu bəyan edən Azərbaycan elə onların özlərinə də asimmetrik cavab vermiş oldu və bu cavab bütün ermənipərəst ədalətsizlər üçün belə yetərli.

Bir-birinin ardınca müşahidə olunanlar və hadisələrin gedişi onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan sərhəddə snayper hücumu Ermənistan və onun müttəfiqlərinin regionda gərginliyi artırmaq üçün daha geniş strategiyasının tərkib hissəsidir. Beləki, həmin təxribat ona hesablanmışdı ki, Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən cavab atəşi açılsın və bundan sonra da rəsmi Bakı beynəlxalq təşkilatkar tərəfindən belə atəşkəsi pozmaqda, bir sözlə, "aqrəssiv hərəkatlarda" it-

tiham olunsun. Sözsüz ki, bununla da əvvəla Azərbaycana qarşı iddia irəli sürülməsi, "günahkar" qələminə verilməsi nəzərdə tutulurdu, amma ən əsası bununla Avropa İttifaqının Ermənistanla kəşfiyyat və müşahidə missiyasının gücləndirilməsi üçün bir bəhanə qazanmış olacaqlarını düşünürdülər. Yəni, mövcudluqlarını və hətta daha da gücləndirilmələrinin vacibliyini əsaslandırmış olacaqları qənaətində idilər. Amma kamera görüntüləri, bir gün sonra qisas tədbiri ilə onlar da öz layiqli cavablarını aldılar, arzularını da ürəklərində qaldı. Başını kola soxub quyruğunu çöldə qoyan quş misalında elə bildirdilər ki, görünmürlər və elə zənn edirdilər ki, gizlənə bilərlər. Lakin biz çox yaxşı bilirik ki, Ermənistan hakimiyyətinin onların əsl niyyətlərini gizlətməyə çalışması həmin ölkəyə bir neçə erməni əsgərinin qanı bahasına başa gəldi. Artıq erməni cəmiyyəti, Ermənistan ictimaiyyəti, həyatlarını itirən erməni əsgərlərin anaları bilməlidirlər ki, itgilərinə, öz oğullarını itirdiklərinə görə məsuliyyət rəsmi İrəvanın, eləcə də Avropa hərbiçilərinin və kəşfiyyatçıların üzərinə düşür.

Əlbəttə ki, Fransa kimi, Hindistan kimi ölkələrin hərbi yardımından, sınıq-salxaq silah-sursat göndərməsindən erməni cəmiyyətinin ruhlanması, şəxsən baş nazir Nikol Paşinyanın başını itirməsi və təribatlara rəvac verməsi ən böyük axmaqlıdır və bunu, bu axmaqlığın nəticəsini müşahidə etməmiş oldu. Əslində, gec də olsa Vovayeviç bilməli idi ki, arxalanmaq istədiyi qüvvələr heç nəyə yaramayacaqlar və itirən yenə də Ermənistan, ölənlər təxribat edən erməni hərbiçisi olacaq. Ola bilsin ki, o Ermənistanı vəsaitlərlə və vədlərlə qidalandıranlara qarşı çıxmaqdan qorxur və regionda vəziyyəti gərginləşdirmək tələbləri qarşısında susmalı olur. Amma Paşinyan əmin olsun ki, xaricdən gələn göstərişlərə, əmrlərə kor-korane boyun əyməklə özünü də, ölkəsini də daha dərin quyuya, daha ağır fəlakətlərə sürükləyir. Mütləq şəkildə əmin olsun ki, şərti sərhəddə genişmiqyaslı hərbi əməliyyatlar baş verəcəyi təqdirdə, Ermənistanın köməyinə havadarlarından biri də gəlməyəcək. Doğrudur, Azərbaycan məsələni diplomatik yolla həll etməyə çalışır, danışıqlar təklif edir, sülh təşəbbüsü ilə çıxış edir, amma ölkəmizin qətiyyətinə az da olsa şübhə edən üçün xatırlatmaq istərdik ki, Dəmir Yumruq öz yerindədir və hazır vəziyyətdədir, istənilən anda əleyhimizə baş qaldıranların başına endirilə bilər. Əgər Nikol Paşinyan bunu hələ də başa düşməyibsə, son eskalasiya fonunda həlak olan erməni hərbiçilərlə bağlı Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin açıqladığı məlumatı gözəndən keçirə bilər. İstənilən halda bu, asimmetrik cavab olaraq Paşinyanın özü üçün də ən yaxşı xatırlatma kimi qəbul oluna bilər. Ümumiyyətlə, Azərbaycan hər dəfə nəinki adekvat, hətta artıqlaması ilə cavab verməyə hazır olduğunu göstərir, yetər ki, bunu görsünlər və anlasınlar...

Inam Hacıyev

Doxsanlara qayıdış?

Bakı ilə İrəvan arasında münasibətlərdə diplomatiya yenidən güclə əvəzlənib

Dörd ölü və bir yaralı Azərbaycan və Ermənistan sərhədində yeni eskalasiyanın nəticəsidir. Hadisə tərəflərin aralarında tezliklə sülhün bağlana biləcəyi barədə dəfələrlə bəyanatlarından sonra baş verib. Eskalasiya bu optimist proqnozlara uyğun gəlmir və diplomatiyanın güclü təzyiqlə əvəzləndiyi əvvəlki təcürübəni daha çox xatırladır. Ermənistan Müdafiə Nazirliyi Azərbaycanla sərhəddə baş verən insidentlə bağlı qısa məlumat verib: "Fevralın 13-də Azərbaycan silahlı qüvvələrinin bölmələri tərəfindən Nerkin And kəndi ərazisində yerləşən erməni mövqelərinin atəşə tutulması nəticəsində Ermənistan silahlı qüvvələrinin 4 hərbiçisi ölüb, 1-i isə yaralanıb, vəziyyəti orta ağır qiymətləndirilir, hazırda onun həyatı üçün təhlükə yoxdur". Daha sonra hərbi idarə həlak olanların adlarını hərbi rütbələri göstərilmədən dərc edib və yaxınlarına başsağlığı verib.

Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyi daha ətraflı danışdı. Nazirliyin bəyanatında deyilir ki, "Azərbaycan Ermənistanla qarşı növbəti təcavüzü həyata keçirib". Nazirlik əminliklə bildirib ki, "Azərbaycan sərhəddə eskalasiya üçün bəhanələr axtarır. Azərbaycan rəhbərliyi ardıcıl olaraq Cənubi Qafqazın sabitliyi və təhlükəsizliyində maraqlı olan tərəflərin Ermənistan və Azərbaycan arasında münasibətlərin nizamlanmasına yönəlmiş danışıqları bərpa etmək səylərinin qarşısını almağa çalışır. Onlar Azərbaycanın hərəkətlərini "qətiyyətlə pisləyib" və Bakı-nı "danışıqlara qayıtmağa" çağırıblar.

Qeyd edək ki, fevralın 13-də baş verən atışma ilə bağlı Azərbaycan tərəfinin məlumatı Ermənistandan fərqlidir və bu, faktlarla da sübut edilir. Yeni, fevralın 12-də Ermənistan hərbi qulluqçuları tərəfindən Azərbaycan mövqelərini atəşə tutulub. Nəticədə bir sərhədçi yaralanıb. Respublika Dövlət Sərhəd Xidmətindən verilən məlumata görə, buna cavab olaraq "Qisas" əməliyyatı keçirilib və atəşin açıldığı post tamamilə məhv edilib. "Ermənistan tərəfinin Azərbaycan-Ermənistan şərti dövlət sərhədində əməliyyat vəziyyətini gərginləşdirməyə yönəlmiş hər bir təcürübün ardınca bundan sonra daha ciddi və qətiyyətlə cavab veriləcək. Baş verənlərə görə bütün məsuliyyəti Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi daşıyır", - Azərbaycan Dövlət Sərhəd Xidmətinin bəyanatında deyilir.

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi öz növbəsində İrəvanın təcürüblərlə bağlı ittihamlarını "əsassız" adlandıraraq: "Azərbaycan tərəfi Ermənistanın hərbi təcürübündən sonra bir Azərbaycan əsgərinin yaralandığı barədə məlumat yayıb. Qeyd edək ki, Ermənistan tərəfi əvvəlcə atışma faktını təkzib etməsə də, təsdiqləməyib. Ölkənin Müdafiə Nazirliyi həmin gün məlumatın yoxlanıldığını və araşdırma aparıldığını açıqlayıb: "Bu hal təsdiq olunarsa, günahkarlar məsuliyyətə cəlb olunacaqlar".

Borrellin həqiqəti və yalanı...

Eyni zamanda, Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyanın Brüsseldə danışıqlar apardığı (Belçikanın paytaxtında Ermənistan-Aİ Tərəfdaşlıq Şurasının iclası keçirilib) Aİ-nin xarici işlər və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi Cozep Borrell Ermənistanın Azərbaycan əsgərlərini atəşə tutmasından təəssüfləndiyini bildirib. Belə ki, Aİ diplomatiyasının rəhbəri atəşin baş verdiyini etiraf edib. Eyni zamanda, cənab Borrell Azərbaycanın cavabını "qeyri-mütənasib" adlandıraraq, çünki Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin bu insidentin tam araşdırılacağı ilə bağlı bəyanatına məhəl qoyulmayıb. Nə olursa olsun, mövcud vəziyyət nümayiş etdirdi ki, güc tətbiqi üçün həddi

aşağı olaraq qalır, sakitlik isə müvəqqətidir.

Bakı və İrəvan rəsmiləri sülh sazişi üzərində işləməkdə irəliləyişdən dəfələrlə danışıqlar da, yeni insident gərginliyin səngimədiyini göstərdi. Avropa İttifaqının (Aİ) xarici əlaqələr və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi Cozep Borrell öz əhəmiyyətinə sadıq qalaraq bir sıra anti-Azərbaycan fikirlər səsləndirib. O, sərhəd zonasında uzun müddət davam edən sakitlikdən sonra Ermənistan ordusunun Azərbaycanlı sərhəddə yaralaması faktını görməzdən gələrək, Azərbaycan tərəfinin özünü müdafiə hüququna uyğun olaraq atdığı addımları sual altına almağa çalışıb. Aİ nümayəndəsinin qoşunların sərhəd bölgəsindən geri çəkilməsi kimi əcaib təklifi ilk növbədə, Azərbaycanın suverenliyinə zidd olmaqla, işğalçı Ermənistan ordusunu Azərbaycana qarşı növbəti hücumlar üçün əlverişli mövqelərə çıxarmaq məqsədi daşıyır. Ermənistan ordusu öz torpağında möhkəm dayanmış Azərbaycan Ordusu ilə üzlənmək istəmərsə, Ermənistanın işçilərinə doğru geri çəkilməkdə sərbəstdir.

Borrell münafiqinin təsirinə məruz qalmış insanlar ilə bağlı növbəti dəfə dini və etnik əsasda ayrı-seçkiliyə yol verərək Azərbaycanın Qarabağ bölgəsindən ötən il Ermənistanın təhriki ilə, könüllü şəkildə köçüb getmiş erməniləri "qaçqın" adlandırdığı halda, Ermənistandan zorla qovulmuş 300 mindən artıq Azərbaycanlı haqqında bir kəlmə belə demir. Aİ nümayəndəsi bu cür açıq qərəz nümayiş etdirməklə Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh perspektivlərini çətinləşdirməyə və gərginlik yaratmağa çalışır.

Paşinyanın yalan boğçası

Ermənistanın baş naziri yenə Azərbaycanı əsassız ittiham edib, Azərbaycan hökumətinin strategiyasının Cənubi Qafqazda düşmənciliyi dərinləşdirməyə yönəldiyinə işarə vurub. Guya Azərbaycan silahlı qüvvələrinin Qərbi Zəngəzura "təcavüzü zamanı pilotsuz uçur aparatlarından istifadə edilib". Onun sözlərinə görə, bir gün əvvəl Azərbaycan mətbuatı Ermənistan tərəfinin Azərbaycan mövqelərini atəşə tutması barədə məlumat yayıb. Bundan dərhal sonra Ermənistan hərbi polisi Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin hər hansı eskalasiyaya yol verməmək, təcürüblərə uymamaq barədə ən sərt göstəriş verdiyi üçün araşdırmalara başlanıldığını açıqlayıb. Göründüyü kimi, Ermənistanın baş naziri insidentin erməni hərbiçilər tərəfindən başlandığını etiraf edib.

Hökumət başçısı dörd erməni əsgərinin ölümü ilə nəticələnən son təcavüzün adı bir hadisə olmadığını deyib. Onun sözlərinə görə, Bakının belə siyasəti bütün mümkün vasitələrlə Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh prosesini pozmağa yönəlib. Paşinyan hesab edir ki, "buna baxmayaraq, hökumət sülh prosesinə sadıqdır, çünki əminlik ki, onun alternativ yoxdur".

Mirzoyan yenə şikayət edir

Mirzoyan və Borrell söhbətə dörd erməni əsgərinin ölümü ilə nəticələnən son insidentlə başlayıblar. Qeyd edib ki, "Bakı sərhədyanı eskalasiya üçün səbəb axtarır və ardıcıl olaraq Cənubi Qafqazda sabitlik və təhlükəsizliklə maraqlanan tərəflər

arasında danışıqların bərpası səylərini pozmağa çalışır". Görüşdə gərginliyə aparan növbəti addımların qarşısının alınmasının vacibliyi qeyd edilib. Cənubi Qafqazda təhlükəsizlik məsələləri müzakirə edilib. Ermənistan XİN başçısının çıxışında bəzi məqamlar var ki, buna münasibət bildirməmək olmur. Yəni, Mirzoyan Borrellə keçirdiyi görüşdə yenə yalançı sülh tərəfdarı olduğunu və erməni xalqının bunun üçün mübarizə apardığını deyib. Üstəlik də yenə Azərbaycanı hədəfə almaqla "demarkasiya prosesində yeni sərhədlər deyil, Almatı bəyannaməsi ilə müəyyən edilmiş sərhədlər yaradılmalıdır", deyərək bəyan edib. Deyək ki, Mirzoyan Rusiyada saxlanılan xəritələrə və Almatı bəyannaməsinə istinad edir. Elə isə bu xəritə və həmin sənəd XİN başçısının yadına niyə indi düşür? Bu barədə onun sələfləri niyə susublar? Əlbəttə, sərf etmədi deyərək, ağızlarına su almışdılar. Bu gün isə vəziyyət hər keçən gün ermənilərin zərərinə işləyir.

A.Mirzoyan Azərbaycanın danışıqlar masasına qayıdacağına və əldə olunmuş razılaşmalara sadıq qalacağına inandığını deyir. Halbuki, Azərbaycan rəsmi olaraq Ermənistan tərəfinə hələ 3 il bundan əvvəl sülh müqaviləsinin 5 baza prinsiplərini göndərmişdir. Qalib ölkə olmasına baxmayaraq Azərbaycan işğalçı və sonda kapitulyasiya etmiş Ermənistanla sülh əlini uzadır, amma qarşılığını görmür. İrəvan özünü az qala qalib ölkə kimi aparır, diqtə etməyə, yeni şərtlər irəli sürməyə çalışır.

Mirzoyan Ermənistan-Azərbaycan danışıqlarında hazırkı vəziyyətə toxunaraq bildirib ki, Ermənistanın bu istiqamətdə irəliləmək üçün siyasi iradəsi var. "Biz Ermənistanın regionda sülh və təhlükəsiz mühit yaratmaq səylərində üzlaşdırdığımız bütün problemləri müzakirə etdik. Mən Ermənistanın bu günə qədər Azərbaycanla əldə olunan razılaşmalara sadıqlığını bir daha təsdiqlədim. Yeni sərhədlər cızmaq lazım deyil".

Amma Mirzoyan və onun müdiri olan Paşinyan çox gecikib, bunu Şuşada yallı getməzdən əvvəl düşünmək lazım idi. Həm də Ermənistan ordusu 30 ilə yaxın Azərbaycanın 20 faiz ərazisini işğal saxladığı və Azərbaycanlıları öz evindən didərgin saldığı vaxt anlamalı idi ki, özlərinin əbədi düşməni hesab etdikləri bu millət bir gün ayağa qalxacaq və sizi bu torpaqlardan silib-süpürüb bir kənara atacaq.

Keçmiş XİN başçısının yalan maşını

Ermənistanın keçmiş xarici işlər naziri Vardan Oskanyan artıq xeyli qocalıb, həm də yaddaşını itirib. Sərhəddə baş verən təcürüblərə münasibət bildirib və adətində uyğun olaraq yenə Azərbaycanı ittiham edib: "Azərbaycan inkişaf etmiş Ermənistanı görmək istəmir və ona görə də ortada heç bir sülh formulu yoxdur". Maraqlıdır, Oskanyan "inkişaf etmiş Ermənistan" deyəndə, nəyi nəzərdə tutur. Bəlkə bizim xəbərimiz yoxdur, büdcəsinin yarısından çoxunu Azərbaycan torpaqları hesabına əldə etdiyi vəsaitlə dolduran Ermənistan 44 günlük müharibədən sonra yeni gəlir mənbələri tapıb? Hər halda eks-baş diplomasiya fikirləri çox paradoksaldır. O, xüsusilə qeyd edib: "Paşinyanın sülh istəyi Əliyevin "revanşizm" siyasəti ilə toqquşur". Guya, Azərbaycan Prezidenti Ermənistanın diz çökməyəcəyindən qorxur.

Ermənistanın keçmiş müdafiə naziri Seyran Ohanyan da vəziyyətin ölkəsi üçün heç bir uğur vəd etmədiyini bildiyindən yenə çözümlü müharibədə görür: "Əhalinin əhəmiyyətli hissəsi ölkəni müdafiə etməyə hazırdır. Hər an döyüş başlaya bilər, hakimiyyət və cəmiyyət buna hazır olmalıdır". Seyran Ohanyan bildirib ki, 2020-ci ildən sonra biz ordu hazırlığının səviyyəsini birləşdirməli və artırmalıyıq: "Əhalinin əhəmiyyətli hissəsi ölkəni müdafiə etməyə hazırdır, sadəcə olaraq bütün prosesləri təşkil etmək lazımdır. Müvafiq rıçaqlar və imkanlar hakimiyyətin əlindədir. Biz keçmişdə təhlükəsizlik sahəsində Rusiya, digər KTMT ölkələri, Gürcüstan, İranla əməkdaşlıq etmişik. Ancaq sərhədləri özünüz qorumalısınız. Sülhün təminatı döyüşə hazır ordu və bacarıqlı diplomatiyadır".

Həmişə belə olub, hərə öz arşını ilə ölçür, siyasətçilər çözümlü danışıqlarda axtarır, Ohanyan kimilər isə yenə müharibə arzusundadırlar. Ermənistanın müharibə istəhasını birləşdirmək üçün Azərbaycanın daha bir addım atması gərəkdir. ABŞ-ı hədəf alan, Harbor aviabazasına hücum etməklə Amerika tarixində bir ilk imza atan Kvantun ordusunu dayandıran üçün Vaşinqton həтта atom bombasından da istifadə etdi. Yaponiyaya ağır şərtlər altında kapitulyasiya aktına imza atmağa vadar etdi. Şərtlərdən biri və ən əsası da o idi ki, Yaponiya dəniz və hava hücumundan müdafiə donanması saxlaya bilməz, Yaponiyada ABŞ hərbi bazası olmalıdır və bu ölkə silahlı qüvvələrinin sayını minimum endirməlidir. İndi həmin yanaşma Ermənistan üçün də olmalıdır, niyə də yox. Bu ölkənin silahlanmasına qəti şəkildə əngəl olmaq lazımdır. Heç bir ölkə işğalçı Ermənistanla silah sətəmmalıdır. Əks təqdirdə

Azərbaycan xalqı Fateh Sərkərdə, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə yeni-yeni qələbələr əldə edəcək

Azərbaycan xalqı çox qürurverici, fəxarət hissi keçirən zaman yaşayır. 30 il erməni işğalı altında olmuş torpaqlarımızın azadlığa qovuşmasının ardınca Fateh Sərkərdə, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin 2024-cü il fevralın 7-də keçirilən növbədənəkar prezident seçkilərində yenidən Prezident seçilməsi ilə müstəqil dövlətimizin Zəfərlərə doğru inamla irəlilədiyini nümayiş etdirir. Seçkilərdə möhtəşəm qələbə qazanmaqla Prezident İlham Əliyev daha böyük gələcəyə təminat verə bilən lider olduğunu təsdiqləmiş oldu. Fevralın 13-də Fərhad Abdullayevin sədrliyi ilə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsi Plenumunun iclası keçirilib. İclasda 2024-cü il fevralın 7-də keçirilmiş növbədənəkar Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərinin nəticələrinə dair Mərkəzi Seçki Komissiyasından daxil olmuş materiallar üzrə xüsusi konstitusiyaya icraatı qaydasında konstitusiyaya işinə baxılıb. Konstitusiyaya Məhkəməsinin sədri Fərhad Abdullayev müvafiq qərarı elan edib. Qərara müvafiq olaraq İlham Heydər oğlu Əliyev növbəti 7 il müddətində Azərbaycanın Prezidenti seçilmiş hesab edilib. F.Abdullayev qərarı elan edərkən bildirib ki, Konstitusiyaya Məhkəməsi Plenumu maraqlı tərəflərin iştirakı ilə Azərbaycan Konstitusiyasına daxil olan protokolda olan məlumatları ümumiləşdirərək xöyləyib. Prezident seçkilərinin nəticələrinə dair Mərkəzi Seçki Komissiyasının protokolu Seçki Məcəlləsinin müddəalarına uyğun gəlir. İlham Əliyev səslerin 92,12 faizini topladığı üçün Prezident elan edilib. Bu parlaq qələbə həm də onu göstərdi ki, qədri bilən Azərbaycan xalqı görülən işləri, həyata keçirilən möhtəşəm uğurları, qələbələrini yüksək qiymətləndirir. Bu baxımdan xalqımız 2003, 2008, 2013 və 2018-ci il aprelin 11-də keçirilən prezident seçkilərində olduğu kimi 2024-sü il fevralın 7-də keçirilən prezident seçkilərində Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasətinin ən layiqli varisi, Fateh Sərkərdə, Ali Baş Komandan İlham Əliyevə səs verməklə sabitliyə, əmin-amanlığa, tərəqqi və quruculuğa səs verdi. Azərbaycan xalqı əmindir ki, bugünkü uğurlar, qələbələr Cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə davamı gələcək. Yeni Cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan qarşısındakı illərdə də yeni uğurlara imza atacaq, yeni-yeni zirvələr fəth edəcək. Bu siyasətin davam etiriləcəyini 7 fevral növbədənəkar prezident seçkilərinin qalibi olması ilə bağlı fevralın 14-də Milli Məclisdə keçirilən andiçmə mərasimi zamanı Prezident İlham Əliyev bir daha qeyd etdi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev əlini Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının üzünə qoyaraq and içdi: "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətlərini həyata keçirərkən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına əməl edəcəyimi, dövlətin müstəqilliyini və ərazi bütövlüyünü qoruyacağıma, xalqa ləyaqətlə xidmət edəcəyime and içirəm!". Daha sonra Prezident İlham Əliyev müqəddəs "Qurani-Şərif"ə əl basaraq and içdi: "Əlimi "Qurani-Şərif"ə basaraq and içirəm: Azərbaycan xalqının əsrlər boyu yaratdığı milli-mənəvi dəyərlərə və ənənələrə sadıq olacağam, onları daim uca tutacağam".

Tarixin qürurverici anları

Bugünkü möhtəşəm qələbələr bir daha təsdiq edir ki, Prezident İlham Əliyev hələ 2003-cü il də xalq qarşısında verdiyi verdiyi bütün vədləri yerinə yetirib. 2003-cü il

Zəfər seçkisinin qalib lideri

Eldar İbrahimov
Milli Məclisin İntizam Komitəsinin sədri, Yeni Azərbaycan Partiyasının İdarə Heyətinin üzvü

oktyabrın 15-də keçirilən prezident seçkilərində seçicilərin mütləq əksəriyyətinin səsini qazanaraq Azərbaycan Prezidenti seçilməsi ilə əlaqədar fəaliyyətə başlayan cənab İlham Əliyev andiçmə mərasimində ona göstərilən etimada görə xalqına minnətdarlığını bildirdi. Prezident İlham Əliyev Ulu Öndər Əliyevin uğurlu siyasətinə sadıq qalacağını bir daha bəyan etdi: "Azərbaycanı qüdrətli dövlətə çevirmək üçün, ən başlıcası, ölkədə Heydər Əliyevin siyasəti davam etdirilməlidir. Bu gün yüksək kürsüdə çıxış edərkən mən Azərbaycan xalqına söz verirəm ki, bu siyasətə sadıq qalacağam, heç vaxt bu yoldan dönməyəcəyəm, Heydər Əliyevin siyasətini davam etdirəcəyəm".

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev 20 illik fəaliyyəti dövründə ölkəmizin bütün sahələrdə sürətli inkişafına nail olunub, insanların rifah halı daha da yaxşılaşıb. Azərbaycanın siyasi-iqtisadi imkanları genişləndirilib, güclü, qüdrətli ordu yaradılıb, ölkəmizin beynəlxalq arenadakı mövqeləri möhkəmləndirilib. Bu gün regionda reallaşdırılan bütün beynəlxalq, irimiqyaslı layihələr Azərbaycanın iştirakı, onun milli maraqlarının nəzərə alınması ilə həyata keçirilib. Əldə olunan qələbələr bir daha təsdiq edir ki, Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin qurucusu olduğu müstəqil Azərbaycanın sükani əmin əllərdədir. Bu gün ölkəmiz nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların fəal üzvüdür. Müstəqillik yolu ilə inamla addımlayan respublikamız dünyada baş verən demokratikləşmə və əməkdaşlıq prosesində yaxından iştirak edən dövlət kimi dünya birliyinin tərkib hissəsinə çevrilib. Prezident İlham Əliyev apardığı müdirik siyasəti, bilik və bacarığı, Sərkərdəlik məharəti ilə Azərbaycanı daha da güclənməsinə, inkişaf etməsinə nail olub. Bu yer də 20003-cü ildə keçirilən prezident seçkiləri ərəfəsi Dahi Öndərimiz Heydər Əliyevin xalqa etdiyi tarixi müraciəti yada düşür. Ulu Öndərimiz xalqa müraciətində demişdir: "Üzümü Sizə - həmvətənlərimə tutaraq, qarşıdan gələn prezident seçkilərində prezidentliyə namizəd, mənim siyasi varisim, Yeni Azərbaycan Partiyası Sədrinin I müavini İlham Əliyevi dəstəkləməyə çağırıram. O, yüksək intellektli, pragmatik düşüncəli, müasir dünya siyasətini və iqtisadiyyatını gözəl bilən, enerjili və təşəbbüskar bir şəxsiyyətdir. Sizi əmin edirəm ki, həm İlham Əliyev, həm də Yeni Azərbaycan Partiyası bundan sonra da xalqımızın ən layiqli övladlarını öz ətrafında sıx birləşdirərək Azərbaycan dövlətinin inkişafı və xalqımızın firavanlığı yolunda çox işlər görəcəklər.

İnanıram ki, mənim axıra çatdırma bilmədiyim taleyüklü məsələləri, planları, işləri Sizin köməyiniz və dəstəyinizlə İlham Əliyev başa çatdırma biləcək. Mən ona özüm qədər inanıram və gələcəyinə böyük ümidlər bəsləyirəm".

Həmin il oktyabrın 15-də keçirilmiş seçkilərdə seçicilərin 76 faizdən çoxu Cənab İlham Əliyevə etimad göstərmişdi. Bununla da Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu siyasətinin alternativin olmadığını göstərdi. Həm də xalqımız sülhün, əmin-amanlığın, tərəqqinin, inkişafın, quruculuğun və sabitliyin tərəfində olduğunu nümayiş etdirdi. Sonrakı illərdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən islahatlar, uğurlu siyasət xalqın qərarının müdirik bir qərar olduğu təsdiqləndi. Xüsusilə də 30 il işğal altında olmuş torpaqlarımızın azad edilməsi qazanılan qələbələrin zirvəsi oldu. 2023-cü il oktyabrın 15-də Yenilməz Sərkərdə, Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyev üçrəngli bayrağımızı Xankəndidə, Xocalıda, Xocavənddə, Ağdərədə, Əsgəranda ucaldtı, noyabrın 8-də isə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Xankəndi şəhərində qələbə paradı keçirildi. Oktyabrın 15-də Xankəndidə Azərbaycanın üçrəngli bayrağının ucaldılması mərasimi zamanı xalqa müraciətində Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyev demişdir: "İyirmi il bundan əvvəl Prezident kimi öz vəzifə borcumu yerinə yetirməyə başlayanda qarşıma bir nömrəli vəzifə qoymuşdum ki, Azərbaycan Bayrağı o vaxt işğal altında olan bütün ərazilərdə, bütün torpaqlarda, bütün şəhər və kəndlərdə qaldırılsın. Hər gün, hər saat biz bu müqəddəs məqsədə doğru gedirik. Hər gün biz bu müqəddəs anı yaxınlaşdırırdıq və dəfələrlə deyirdim ki, hər birimiz, hərə öz yerində öz işi ilə bu günü yaxınlaşdırmalıdır", Prezident İlham Əliyev onu da qeyd etdi ki, Azərbaycan xalqı mənə 20 il bundan əvvəl böyük etimad göstərmişdir və bu illər ərzində mən bunu hər zaman hiss etmişəm, bu inam daha da artmışdır: "Bu gün vaxtilə - hələ işğal dövründə dediyim sözlər və xalq tərəfindən təkrarlanan sözlər mənim üçün ən böyük mükafatdır. Mən o vaxt demişdim ki, nəyi, necə, nə vaxt etmək lazımdır, onu mən bilirəm. İkinci Qarabağ müharibəsi dayananda da Azərbaycan xalqı bildirdi ki, mən bunu bilirəm. O gündən üç il keçməmiş biz bu gün buradayıq, Xankəndidəyik, Xankəndinin mərkəzindəyik, Azərbaycan Gerbi, Azərbaycan Bayrağı altında. Bu, böyük xoşbəxtlikdir və tarixi hadisədir".

Böyük qayıdış işğaldan azad edilən ərazilərə yeni nəfəs gətirir

İşğaldan azad edilən ərazilərdə aparılan genişmiqyaslı quruculuq abadlıq işləri fonunda insaların o ərazilərə keçirilməsi də həyata keçirilir. 2024-cü il üçün dövlət büdcə layihəsinə əsasən, Böyük Qayıdış layihəsi çərçivəsində işğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidənqurulması və bərpası ilə bağlı xərclər 3.5 milyard manat vəsait ayrılıb. Ümumiyyətlə, büdcədən 2021-ci ildə bərpa prosesinə 2.2 milyard, 2022-ci ildə 2 milyard 670 milyon manat nəzərdə tutulmuşdu. Bu isə o deməkdir ki, 2021-2024-cü illər ərzində Qarabağ və Şərqi Zəngəzurunun bərpa və yenidənqurulmasına yalnız dövlət büdcəsindən 12 milyard manat vəsait ayrılır. İlk olaraq 7,4 milyard manat vəsait bu istiqamətə

nəzərdə tutulmuşdu. Sonradan isə əlavə gəlirlərin bu istiqamətə yönəldilməsi nəzərdə tutuldu, həm də hansısa dövlət qurumunda olan qənaət də bu istiqamətə yönəldilir. Bunların sayəsində bu vəsait 7,4 milyard manatdan 12 milyard manata qədər artıb. Ona görə də dövlət büdcəsində hər hansı əlavə gəlir yaranarsa, büdcə qaydasında ziddiyyət təşkil etmədiyi təqdirdə, azad olunmuş ərazilərin bərpasına yönəldiləcək. Ümumiyyətlə, işğaldan azad edilmiş ərazilərə böyük qayıdış Azərbaycanın 2030-cu ilədək beş Milli Prioritetindən biri kimi müəyyən olunmuşdur. Bu Milli Prioritetlərə əsaslanan "Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-cı illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası" yeni inkişaf mərhələsindəki hədəflərə çatmağa xidmət edən mühüm sənəddir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarından birində bildirmişdir ki, üç il əvvəl, Vətən müharibəsi başa çatdıqdan dərhal sonra işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işləri başlandı: "Bu məqsədlə artıq Azərbaycan büdcəsindən 7 milyard ABŞ dolları həcmində vəsait sərflənib. Növbəti il ən azı 2,4 milyard ABŞ dollarının ayrılacağı nəzərdə tutulur: "Artıq keçmiş məcburi köçkünlər - bu torpaqların əsl sahibləri Laçın və Füzuli şəhərlərinə və üç kəndə qayıdıb. 2026-cı ilin sonunadək Qarabağa və Şərqi Zəngəzura 140 mindən artıq insanın geri dönməsi nəzərdə tutulur".

Mövcud fakt və reallıq ondan ibarətdir ki, Prezident İlham Əliyev işğaldan azad edilən ərazilərin bərpasına və insanların öz yurd-yuvalarına qayıdışına xüsusi diqqət göstərir. Prezident İlham Əliyevin və Birinci xanım Mehriban Əliyevanın işğaldan azad edilən ərazilər tez-tez səfərlər etmələri və bu səfərlər zamanı yeni məsələlərin təməlinin qoyulması, açılışların keçmiş qaçqın və məcburi köçkünlərin qısa müddətdə öz evlərinə qayıdışının təmin edilməsinə göstərilən qayğının göstəricisidir. Prezident İlham Əliyev Laçına köçürülən bir qrup sakinlərin görüşündə bildirdi: "Siz köçkün deyilsiniz, siz qayıdarsınız. Biz sizi qaytaracağıq! Məcburi köçkünlərin problemlərinin həlli Prezident kimi mənim ən başlıca vəzifələrimdən biridir. Digər tərəfdən, özəl sektor artıq sosial məsuliyyət göstərərək belə gözəl imkanlar yaradır". Göründüyü kimi, Prezident İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, biz tezliklə doğma Qarabağımızı cənnətə çevirəcəyik. Və arzuları gerçəyə çevirəcək Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Programında əks olunan hədəf, məqsəd və vəzifələrin icrası bölgədə məskunlaşacaq əhəlinin layiqli həyat şəraitini təmin edəcək və bu nəzərdə tutulan tədbirlər strateji hədəf göstəricilərinə uyğun olaraq 2026-cı ilədək həyata keçiriləcəkdir. Həm də dünya bir daha şahidi olacaq ki, Prezident İlham Əliyev hər zamankı kimi verdiyi vədləri uğurla gerçəkləşdirən qətiyyətli liderdir və Azərbaycan düzgün yoldadır, uğurlu gələcəyə inamla addımlayır. Bir sözlə, Prezident İlham Əliyev əməli ilə bir daha göstərir ki, bu sözləri heç də söz xatirinə söyləməyib. Prezident kimi Azərbaycanı tarixin ən qüdrətli dövlətinə çevirən Prezident İlham Əliyev bu gün başladığı işlərlə Qarabağın əvvəlki şöhrətini özünə qaytaracağını dünyaya nümayiş etdirir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev "Laçın Şəhəri Günü" ilə əlaqədar keçirilən bayram tədbirində çıxışı zamanı bildirdi ki, bütün dünyaya sübut etmişik ki, heç kim bizim iradəmizə təsir edə bilməz: "Bunu biz müharibə dövründə göstərmişik, 44 gün ərzində ancaq və ancaq irəli gedərək, düşməni məhv edərək, bayrağımızı qaldıraraq göstərmişik".

Əminliklə demək olar ki, Azərbaycan Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin liderliyi ilə müstəqil ölkəmiz bundan sonra da yeni-yeni zəfərlərə imza atacaq, dövlətimiz daha güclü olacaq, xalqımızın sosial rifah halı daha da yaxşılaşacaq.

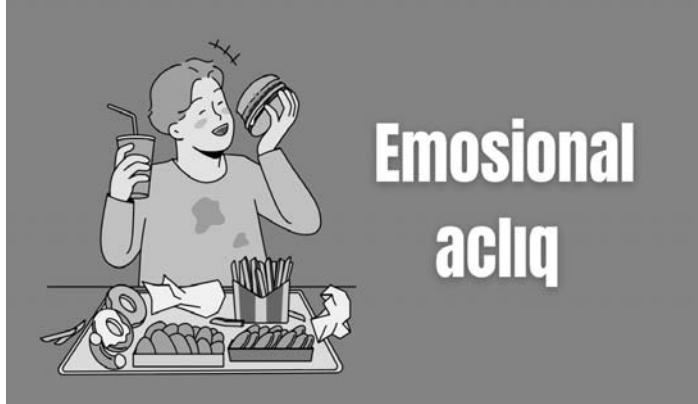
“Emosional aclıq, xüsusən, gecələr gəlir”

Bəzən qidalanmaq neqativ duyğulara qarşı istifadə edilən silah rolunu oynayır. Emosional yemək yemə problemi olan insanlar çox vaxt həyatlarını daimi yemək ehtiyacı içində keçirirlər. Bəs buna necə qalib gəlmək olar? “Biri var fiziki aclıq, yeni insanın həqiqətən də qidaya ehtiyacı olur, biri də var emosional aclıq. Emosional aclıq psixoloji vəziyyətindən asılı olaraq yemək hissəsidir”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında psixoloq Fidan Nizamova deyib.

F.Nizamova qeyd edib ki, bunları necə ayırd etmək olar desək, emosional aclıq xüsusən gecələr gəlir və hardasa toxluq hissi var lakin yenə də yemək yemək istəyir: “Adətən bu cür emosional aclıq yaşayıb xörək yedikdən sonra insana peşmançılıq hissi gəlir ki, “mən niyə yedim?, mən özümə ziyan vurdum”. Belə desək bir duyğudan çıxıb digər duyğuya girir insan. Bu hiss insana gəldikdə ondan qurtulmağın yolu özünə sual verməkdir: “Mən niyə yemək istəyirəm? Yeməməm nə olar?”. Çünki həqiqətən insan özünü adi vaxta da dinləməli, bəhanə uydurmamalıdır. İnsan bəzən özü-özünə “ yemək yeməmə qarnım quruldayar, ac qalaram, mədəm sıyrılar, ürəyim sıxılar” kimi cavablar verə bilər. Amma emosional aclıqda “yeməmə özümü pis hiss edərəm”-dən başqa heç nə deyə bilməz. Burda insanın yeganə edə biləcəyi şey, özünü kontrol edə bilməsidir. İnsan həmin zaman anlamalıdır ki, mən emosional aclıq yaşayıram. Çünki o qida insana zərərindən başqa heç nə verə bilməz.

1. Bədənin ona ehtiyacı yoxdur.
2. Neqativ duyğuları basdırmaq üçündür.
3. Yeməyi bitirdikdən bizə sonra neqativ duyğular yükləyir.

Emosional aclığın və istəmədən yeməyin səbəbləri insanın psixoloji vəziyyəti, basdırmaq istədiyi duyğulardır. Belə insanlar da var deyirlər: “Mən əsəbləşəndə çox yeyirəm”. İnsan bəzən strese düşür və deyə bilmədiyi sözlər, narahat olduğu vəziyyət varsa, qida vasitəsilə basdırmağa çalışır”. Bu mövzuyla bağlı diyetoloq Ceyhuna

Yusifova fikir bildirib.

“Bioloji aclıq orqanizmdə enerji və ya qida çatışmazlığı hiss etdikdə baş verir. Bu normal aclıq yeni fizioloji aclıq orqanizmin qida maddələrinə olan ehtiyacını göstərir və maddələr mübadiləsinin düzgün işləməsi üçün vacibdir”. Onu sözlərinə görə, psixoloji aclıq isə fiziki aclıq hiss etdiyimiz halda yemək istəyinə səbəb olan emosional və ya psixoloji faktorlara əsaslanır: “Məsələn, cansıxıcılıq, stress, kədər ölüm qorxusu kimi hallar yemək istəyini tətikləyir bilər. Xarici mühit faktorları da psixoloji aclığa təsir edə

bilər. Reklamlar, sosial media və ya ətrafımızdakı başqalarının yemək davranışı kimi faktorlar yemək istəyimizə təsir edə bilər. Psixoloji aclıq bir çox insanın yaşadığı bir vəziyyətdir. Bu zaman orqanizm fiziki aclıq hiss etməsə də, psixoloji yemək istəyi yaranır bilər. Bu, daha çox stress, sıxıntı, narahatlıq kimi emosional amillərlə bağlıdır. Psixoloji aclıq qeyri-sağlam qidalarla əlaqəni artırır bilər, çünki qida adətən ehtiyac vəziyyəti deyil. Nəticədə, daha çox enerji qəbulu olduqda çəki artımı da baş verə bilər.

Bundan əlavə, bəzi insanlar emosional olaraq istirahət etmək və ya narahatlıq hissələrini yatırımaq üçün yemək yeməyə meyllidirlər. Buna güvən yemək və ya emosional yemək deyilir. Bu zaman psixoloji aclıq hiss olunduqda insan emosional ehtiyaclarını qida ilə təmin etməyə çalışa bilər. Bu isə öz növbəsində çox yeyərək kilo almağa hətta obeziteyə qədər gətirib çıxara bilər. Buna görə də bəzi strategiyalar psixoloji aclığı idarə etmək və çəki artımının qarşısını almaq üçün istifadə edilə bilər. Bunlara kitab oxumaq idman etmək təmiz havada Yürüyüş etmək ən sevdiyi aktivite ilə məşğul olmaq və s. Hətta bəzən evdə təmizlik işləri səliqə səhman yaratmaq artıq əşhaları evdən xaric etmək də bu psixoloji aclıqla mübarizə apara bilər. Psixoloji aclıq olduqda alternativ fəaliyyətlər etmək, stres idarə etmə üsullarını tətbiq etmək,

sağlam və balanslı qidalanmaya fikir vermək çox önəmlidir. Fiziki aclıq və psixoloji aclığı ayırd etmək də vacibdir. Həqiqi aclıq hiss olunursa, toxluq təmin etmək üçün sağlam qidalar yemək vacibdir. Nəticədə psixoloji aclıq insanları daha çox yeməyə sövq edir və kökəlməyə səbəb olur. Buna görə də emosional vəziyyətlərdən xəbərdar olmaq, sağlam qidalanmağa diqqət yetirmək və emosional aclığın öhdəsindən gəlmək üçün uyğun strategiyalardan istifadə etmək vacibdir”.

Sevilin Abbasova

“Bütün fəaliyyət Rusiyadan uzaqlaşmağa yönəlib”

Ermenistan ordusunun rəhbərliyində köklü dəyişikliklər edilib, eyni zamanda iqtisadiyyat naziri istefa verib. Bu dəyişikliklərin Azərbaycan Prezidentinin and içməsi və Nazirlər Kabinetinin istefaya göndərilməsi ilə eyni anda edilməsi təsadüfdür mü? SİA mövzu ilə bağlı siyasi şərhçi Elçin Mirzəbəylinin fikrini öyrənib. Onun sözlərinə görə, Ermənistanda baş verənlərlə Azərbaycandakı proseslər arasında hansısa əlaqə yoxdur: “Prinsip etibarilə Ermənistan ordusunda vaxtilə Rusiya ordusunun sıralarında xidmət etmiş, yaxud bu və ya digər şəkildə Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatı çərçivəsində sözügedən təsisatın ayrı-ayrı strukturlarında təmsil olunmuş şəxslərin əvəz olunması prosesi gedir. Elə bu orduya daha çox Qərb ölkələrində təhsil almış və bilavasitə onların himayə etdiyi şəxslər gətirilir. Əsasən proses bu istiqamətdədir. Bu da Paşinyanın ənənəvi strategiyasından, yeni baxış bucağından yaranan faktorlardır. Bütün fəaliyyət Rusiyanın təsir dairəsindən uzaqlaşmağa yönəlib”.

E.Mirzəbəyli bildirib ki, Ermənistanın iqtisadiyyat nazirinin istefasından gəldikdə isə, bəlli olduğu kimi Ermənistan son bir neçə il ərzində əldə etdiyi gəlirlərin əhəmiyyətli hissəsini Avrasiya İqtisadi İttifaqına təkrar eksport, yeni ixrac hesabına qazanıb: “Eyni zamanda Rusiyadan gəndirilən gəlirlər hesabına bu ölkənin iqtisadiyyatı müəyyən qədər də olsa özünün mövcudluğunu qoruyub saxlayırdı. Amma indi əks proses gətməkdədir. Təkrar ixrac prosesində problemlər yaranır və Avrasiya İqtisadi İttifaqı çərçivəsində Ermənistanla həmin münasibət göstərilir. Eyni zamanda, yüklər də Ermənistan üzərindən daşınmır, çünki mahiyyət etibarilə Ermənistanla qarşı bir etimadsız ölkə münasibəti formalaşmaqdadır. Yaxın mərhələ üçün Ermənistan iqtisadiyyatının ənənəvi qaydada mövcudluğunu qoruyub saxlamaq kimi perspektivi yoxdur. İnteraktivlərin cəlbə də indiki şəraitdə real görünmür. Bu aspektdən də iqtisadiyyat naziri güman ki, daxili məhsulda yaranan biləcək mənfi saldoya görə indidən məsuliyyəti öz üzərinə götürmüş və istefa da bununla bağlı ola bilər”.

Rəşid Qarayev

rub, səsləndirir. Q.Zahidin seriyalı yalanları xronologiyasında 7 fevral növbədənəkar prezident seçkiləri barədə bərbəzəklə sayıqlamalarının sayı daha çoxdur. Ziddiyyətli, bir-birini təkzib edən fikirlərindən, rəylərindən belə anlaşılır ki, Q.Zahidin 7 fevral seçkiləri ilə bağlı dolğun məlumatı yoxdur. Ümumiyyətlə, ölkəmizdə baş verən hadisələrdən, xüsusilə milli məsələlərdən Q.Zahid xəbərsizdir. Sadəcə, ona kim, necə təlimat verirsə, onu da səsləndirir. Bu isə rüsvayçı haldı. Bu yerə deyiblər, harada idin, hara endin.

İLHAM ƏLİYEV

Əli Kərimli trol sayını artırır

Daxili qarşıdurmalardan xilas ola bilməyən və vaxtaşırı bir-birini ifşa edən dağıdıcı müxalif ünsürlər 7 fevral növbədənəkar prezident seçkilərindən sonra aralarında heç nə olmamış kimi birgə sayıqlamalar səsləndirirlər. Hətta əzəli düşmənlər olan AXCP sədri Əli Kərimli və Müsavat başqanı Arif Hacıli eyni internet TV-lərə çıxıb bəlli əxlaqsız və ədəbsiz davranışlar göstərirlər. Yeni, xalqa şər atır, hakimiyyətə qarşı əsassız ittihamlar səsləndirirlər. 3 gün öncə BBC-nin torunda çabalayan bu cütlük əldəqayıma kukladan başqa bir şey olmadıqlarını sərəm fikirləri, anormal mövqeləri ilə ortaya qoydular. Əslində, bu iki ünsür müxtəlif vaxtlarda birləşdiklərini elan etsələr də, gələn son nəticədə tərəflər bir-birinə qarşı barışmaz mövqedə dayanmış düşmənlər olduqlarını göstəriblər. Təbii ki, çox ciddi sosial baxa problemi yaşadığıları və silsilə uğursuzluqların rəmzinə çevrildikləri bir vaxtda funksionerlərarası qarşıdurmanın baş verməsi vəziyyətin daha da ağırlaşmasına təkən verib. Nəticədə qarşıdurmalardan bezən sırası üzvlər, bəzən isə kollegial orqanlarda təmsil olunan şəxslər partiyalardan istefa verirlər. Hazırkı dövrdə isə AXCP və Müsavat eyni mövqedən çıxış etdirirlər. Bu birlik əsas reallığı əks etdirməsə də, görünən ondan ibarətdir ki, onlar eyni tezisləri səsləndirir və eyni havanı ifa edirlər. Müəyyən hallarda əllərinin altında olan trol dəstəsinin üzvlərindən istifadə etməklə şantaj xarakterli fəaliyyətlərinin miqyasını genişləndirməyə çalışırlar.

Fuad Qəhrəmanlı
“Milli dələduzlar”

qrupunda yer aldığı üzə çıxdı

Son vaxtlar bu yöndə daha çox canfəşanlılığı AXCP funksionerləri Fuad Qəhrəmanlı, Seymur Həzi, xaricdə rahat, təhlükəsiz yerdə oturub hansı maddədən hazırlandığının fərqi varmıdan nə gəldi sayıqlayan Qənimət Zahid və digərləri daha çox sərə yer alırlar. Belə baxanda F.Qəhrəmanlı bivecin və sərəmin biri olduğundan onun şər və böhtanlarını o qədər də ciddiylə alan yoxdur. Baxmayaraq ki, F.Qəhrəmanlı bunu başa düşsə də, fəaliyyət istiqamətini dəyişmir. Əksinə, görünən ondan ibarətdir ki, sosial şəbəkələrdə kor atını minib, köndələn çapan dəlisayağı tozanaq qopartmaqdadır. Fərqi deyil söydüyü, təhqir etdiyi insan şəxs olaraq nəinki onun özündən, ümumiyyətlə biət edib, ətəyindən öpdüyün lideri Əli Kərimlidən qat-qat üstün keyfiyyətlərə malikdir. Milli dələduz adı da üstündədir. Hətta facebook-a və instaqram səhifəsinə nəzər yetirilsə, onun “Milli dələduzlar” qrupunda yer aldığı məlum olar. Həmin “Milli dələ-

duz”ların nə işlə məşğul olduqları və hədəflərinin, məqsədlərinin də nədən ibarət olduğu hər kəsə məlumdur. Seymur Həzi adlı məxluqdan isə danışmağa dəyməz. Çünki bu məxluq anadangəlmə qüsurludur, həm də ağılında çatışmazlıqlar var. Bu baxımdan ona baş qoşub, fikirlərini çək-çevir etməyə dəyməz.

Qənimət Zahid necə oldu ki, trola çevrildi?

Qənimət Zahidə gəlincə isə, bu şəxs peşəkar jurnalist ola bilərdi. Hətta Azərbaycanın ciddi mətbu orqanlarında sırası yazar olaraq özünü təsdiqləməyi də bacardı. Lakin Əli Kərimli kimi dabbaxda gönünə belə olduğumuz məxluqun qərəzli təbliğatına uyduğundan səhv yolun yolçusu oldu. Nəticədə peşəkar jurnalist olmaq istədiyi zaman dönüb Əli Kərimlinin aşağı səviyyəli troluna çevrildi. “Azadlıq” qəzetinin baş redaktoru olarkən “Palmalı”da Azərle başına gətirilən olaydan sonra, necə deyərler, Qənimət Zahid cərgədən çıxmış sayıldı. Rüsvayçı təqibin onu qarabaqara izləməsindən narahat olduğundan, nəhayət, Q.Zahid xaricə üz tutmalı oldu. Gözləmək olardı ki, orada əlinin qabarına söykənməklə özünə yaşayış quraçaq. Lakin Əli Kərimli digər ətrafında olanlar kimi Q.Zahidi də halallıqla çörək qazanmasına imkan vermədi. Nəhayətdə Q.Zahid tora düşüb, Azərbaycanın dövlət maraqlarına ləkə yaxanlardan oldu. İndi də peşəsinə boyun əyən Q.Zahid demək olar ki, hər gün xalqını sevən, dövlətinə bağlı olan Azərbaycan vətəndaşlarını təhqir edir, onlar haqqında özünün belə inanmadığı yalanlar uydu-

Cənab Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan!

"Delta Telekom" Məhdud Məsuliyyətli Müəssisəsinin kollektivi və rəhbərliyi adından Sizi 07 fevral 2024-cü il növbədənənar Prezident seçkilərində möhtəşəm qələbəniz münasibəti ilə səmimi qəlbdən təbrik edirik.

Sizin bu seçkilərdə qələbəniz Zəfər qələbəsinin davamıdır və Azərbaycan Respublikasının bütövlüyünün rəmzidir.

Tarixi Azərbaycan torpaqlarının geri qaytarılmasının başlanğıcıdır.

Möhtərəm cənab Prezident, Zati-alinizə ən xoş istəklərimizi çatdırır, Ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi yolunun davam etdirilməsində və bütöv Azərbaycanın gələcəyi naminə fəaliyyətinizdə Sizə uğurlar arzu edirik!

Hörmətlə, "Delta Telekom" MMC-nin baş
deriktoru Ramazan Vəliyev

Möhtərəm cənab Prezident.

Sizi Azərbaycan Respublikasında keçirilmiş növbədənənar Prezident seçkisində qazandıđınız qələbə münasibətilə təbrik edirəm. Bu qələbə Azərbaycan vətəndaşlarının Sizin liderliyinizə olan yüksək etimadının təzahürüdür. Bundan sonra da Azərbaycanın Sizin rəhbərliyinizlə sosial-iqtisadi inkişaf yolunda inamla irəliləyəcəyinə, xalqın rifahının durmadan yüksəldilməsinə yönəlmiş mühüm dəyişikliklərin həyata keçiriləcəyinə və Sizin müdrik siyasətiniz sayəsində Azərbaycanın beynəlxalq arenada nüfuzunun gündən-günə daha da möhkəmlənəcəyinə inanırıq.

Kartaş MMC-nin direktoru
Necmeddin Taşbağ

mr.fix[®]
Construction Chemicals

68 yaşlı Azərbaycan Televiziyası

2011-ci ildə isə Azərbaycan Televiziyasının nəzdində "Mədəniyyət" kanalı ilk dəfə tamaşaçıların görüşünə gəlib. İndi bu kanal Azərbaycan mədəniyyətini dünya mədəniyyətinin tərkib hissəsi kimi təbliğ edir, dünya mədəniyyətinin incilərini isə Azərbaycan tamaşaçılarına çatdırır.

XOŞ MÜJDƏLƏRİN ÖTÜRÜCÜSÜ

Bu yenilik minlərlə tamaşaçıya xoş ovqat bəxş etdi. Hər kəsin evinə yeni bir ab-hava daxil oldu. İnsanlara yol yoldaşı olan Azərbaycan televiziyası yarandığı zamandan informasiya liderliyini qoruyub-saxlaya bilib.

XX əsrin ən möhtəşəm kəşflərindən olan və hər gün insanlarla ünsiyyət yaradan, cəmiyyət həyatında əvəzsiz yer tutan televiziya yarandığı zamandan keşməkeşli günləri də, xoş soraqları da izləyicisinə çatdırıb. Ölkənin ictimai-mədəni həyatında əhəmiyyətli hadisələri milyonlarla tamaşaçıya təqdim edən Azərbaycan televiziyası hər kəsin evində bir ab-hava yaradıb. Xalqın maarifləndirilməsi, əxlaqi-estetik tərbiyəsi, məlumatlandırılması kimi təməl prinsiplərini fəaliyyət məqsədinə çevirən televiziya hər nəslin müasiridir. Azərbaycan Respublikası əhalisinin - bütövlükdə cəmiyyətin, habelə onun ayrı-ayrı təbəqələrinin sosial, elm, təhsil, mədəniyyət, əyləncə və digər sahələrdəki ümumi maraqlarını təmin edərək, söz və fikir azadlığını, müxtəlif baxış və əqidələri əks etdirən televiziya bütün informasiyaları, tədbirləri müasir texniki və keyfiyyət standartlarına uyğun şəkildə yayımlamaq kimi məqsədə xidmət göstərir. Belə ki, yarandığı zamandan milli-mənəvi və ümumbəşəri dəyərləri qoruyub inkişaf etdirən maarifləndirici, məlumatlandırıcı proqramlar vasitəsilə vətəndaşların maraqlarını təmin edir. Azərbaycan və dünya müəlliflərinin əsərləri üzrə yüksək sənətkarlıq nümunəsi olan tamaşalar, bədii, sənədli və cizgi filmləri, seriallar, incəsənət əsərləri, mühüm tarixi və mədəni tədbirlər lentə alınaraq "Qızıl fond"da saxlanılır.

"GÖSTƏRİR BAKI!"

Azərbaycan televiziyası radiodan 30 il sonra - 1956-cı il fevralın 14-də fəaliyyətə başladı. İlk veriliş günü ekranda gənc aktrisa Nəcibə Məlikova göründü. Çıxışını "Göstərir Bakı!" kəlməsi ilə açan Nəcibə Məlikova tamaşaçıları televiziyanın fəaliyyətə başlaması münasibətilə təbrik edib. Həmin gün ekranda "Bəxtiyar" bədii filmi nümayiş etdirilib. 1957-ci ildən Azərbaycan televiziyası efirə həftədə 5 dəfə çıxmağa başladı və verilişlərin gündəlik həcmi 2 saat 20 dəqiqəyə çatdırıldı. 1962-ci ildə gündəlik efirə çıxan proqramların həcmi 7 saatadək artmışdı. 70-ci illərdən etibarən Azərbaycan televiziyasının gündəlik veriliş və proqramlarının yayım həcmi 10 saata, 80-ci illərdə 18 saata çatdırıldı. 2005-ci ilin yanvarından isə televiziya 24 saatlıq fasiləsiz yayıma keçdi. 1956-cı ildə Bakı televiziya studiyası və Radioinformasiya idarəsi ayrılıqda fəaliyyət göstərirdi. 1970-ci ildə televiziya Dövlət Televiziya və Radio Verilişləri Komitəsi statusu aldı. 1991-ci ildə komitə şirkətə çevrildi. 2005-ci ildən isə Azərbaycan Prezidentinin sərəncamı ilə şirkət "Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinə çevrildi.

AZƏRBAYCAN TELEVİZİYASI ÜÇÜN ƏSL SINAQ

1988-ci ildə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin başlanması Azərbaycan televiziyası üçün əsl sınağa çevrildi. Kommunist Partiyasının nəzarəti altında fəaliyyət göstərdiyindən və SSRİ daxilində başlayan münaqişəyə hazır olmadığından Azərbaycan televiziyası informasiya siyasətini qura bilmirdi. Separatçıların Xankəndidə keçirdiyi fasiləsiz mitinqlər barədə qısa xəbəri Azərbaycan televiziyası yalnız 10 gündən sonra - hökumətin icazəsi ilə "Qarabağda yaranmış vəziyyət" adı altında efirə verdi. Bakıda başlayan kütləvi nümayişlər zamanı da meydandan birbaşa yayıma TV iki gün gec başladı. Bu isə AzTV rəhbərliyinin Azərbaycan KP MK-nın birinci katibi Əbdürrəhman Vəzirovun iradəsinin əleyhinə çıxması nəticəsində mümkün oldu. Azərbaycan televiziyasının əməkdaşları da xalqla birlikdə Qorbaçovun addımlarına qarşı çıxaraq Azərbaycan Konstitusiyasına, beynəlxalq hüquq normalarına əməl edilməsini, erməni se-

paratçıların qanunsuz hərəkətlərinin qarşısının alınmasını tələb edirdi. Azərbaycan televiziyası ilə çıxış edən siyasi icmalçılar Kremlin Azərbaycana qarşı apardığı siyasətin mahiyyətini, respublikamızda yaranmış idarə olunmaz ictimai-siyasi vəziyyəti, xalqın haqlı tələblər irəli sürdüyünü cəsarətlə dilə gətirirdilər. Moskvadan gələn emissarların Azərbaycan televiziyası vasitəsilə Kremlin Bakıya qoşun yeritməyəcəyi və fəvqəladə vəziyyət elan etməyəcəyi barədə vədlərinə baxmayaraq, 1990-cı il yanvarın 19-da saat 19:26-da Azərbaycan televiziyasının enerji bloku partladı. Azərbaycan televiziyasının yayımını yalnız yanvarın 28-də bərpa etmək mümkün oldu.

AZƏRBAYCAN TELEVİZİYASININ YENİ DÖVRÜ

2004-cü ilin fevralından başlayaraq AzTV-nin proqramlarının Avropa ölkələrində daha keyfiyyətli yayımı təmin edildi. Bu məqsədlə Teleradio İstehsalat Birliyinin mütəxəssisləri teleqüllə kompleksində yeni rəqəmsal TV - Up-link stansiyasını quraşdırdılar. İndi Azərbaycan televiziyasının verilişləri həmin stansiyadan Avropaya "Hot Bird", Şimali Amerikaya "Galaxy 25", Asiyaya isə "Azerspace-1" peykləri vasitəsilə yayılır. 2007-ci ildə Avropaya yayımın texniki müvafiqliyinə görə Azərbaycan Televiziyası "Avropa keyfiyyəti" medalına layiq görülmüşdür. Sonrakı illərdə Space TV, İTV və digər kanallar fəaliyyətə başladı. Bu gün Azərbaycan televiziyası və radiosu yeni dövrünü yaşayır. İctimai Televiziya müxtəlif məzmunlu proqramların, bir sıra beynəlxalq telelayihələrin Azərbaycanında eksklüziv yayımçısına çevrilib. Kann kinofestivalını, Vyana Filarmoniya orkestrinin konsertini, "World Music Awards", Olimpiya oyunları kimi bütün dünyada maraqla izlənən böyük layihələri Azərbaycan auditoriyasına, məhz İctimai Televiziya təqdim edib. 24 saat ərzində Azerspace və Hotbird peykləri vasitəsilə İctimai Televiziya və Radio dünyanın əksər ölkələrinə, www.itv.az ünvanlı internet saytı ilə bütün dünyaya yayımlanır.

Neçə-neçə onilliklər arxada qalıb. Sirlisoraqlı dünyamızdan bizlərə məlumatları çatdıran televiziya bu illərdə, qərinələrdə olan tariximizin keşməkeşli, uğurlu zamandan tamaşaçısına danışdı. Bəzən sevindirib, bəzən kövrəldib, bəzən də tariximizin dönməsində bizləri düşündürüb. Nələri bizə təqdim etməyib. Diqqətimizi ondan çəkməmişik. Axı əsrlərin tarixindən süzülüb gələn ulu babalarımızın yaşadığı zaman, bu günün həqiqətləri ilə bizləri böyük bir xalqın keçdiyi yol ilə baş-başa qoyub. Müxtəlif məzmunlu proqramlar hazırlayarkən cəmiyyətdəki siyasi əqidələri, dini baxışları, ictimai fikir və rəyin müxtəlif cərəyanlarını, habelə, ölkə vətəndaşlarının hüquq bərabərliyini nəzərə alır. Bu gün də Azərbaycan televiziyasına maraq azalmayıb və hər gün dinlədiyimiz xəbərlər bizə ölkəmizin ictimai-siyasi mədəni həyatı ilə bağlı əhəmiyyətli hadisələri çatdırır.

Türkiyə, Macarıstan, Polşa, Koreya, Rumiya, Gürcüstan, Almaniya, Fransa və digər ölkələrin ictimai yayımçıları ilə əməkdaşlıq şəraitində işləyərək, sözügedən telekanallarla mübadilə proqramları həyata keçirir. Belə əməkdaşlıq sayəsində təşkil edilən telekörpülər, birgə layihələr mədəniyyət vasitəsi ilə müxtəlif xalqlar arasında körpü yaradır, müxtəlif mədəniyyətə və dini görüşə malik xalqların daha da yaxınlaşmasına, qarşılıqlı anlaşmaya və inkişafa yardımçı olur. Müasir dövrün XXXIII Olimpiadasının Oyunları adlandırılan 2024-cü il Yay Olimpiya Oyunlarını da yayımlamaq hüququndadır. Hər dörd ildən bir yay fəslində keçirilən bütün dünyanı əhatə edən çox növlü idman yarışına məhz İctimai Televiziya vasitəsi ilə milyonlarla insanlara təqdim olunacaqdır.

Hazırda Azərbaycan Televiziyasında müxtəlif mövzularda tok-şoular, portret və sənətkarlıq müsabiqələri, musiqili-əyləncəli proqramlar, televiziya tamaşaları, sənədli və bədii filmlər nümayiş etdirilir. Televiziyanın analitik proqramları da kifayət qədərdir.

2009-cu il fevralın 1-dən efirə çıxan "İdman Azərbaycan" kanalı isə idman ictimaiyyəti və idmansevərlərə gözəl hədiyyə olub. Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə yaradılan telekanalın fəaliyyəti dövlətimizin idmana, gənclərin sağlam ruhda böyüməsinə verdiyi önəm təsdiqinə çevrilib.

44 günlük Vətən müharibəsindən xəbərləri Azərbaycan televiziyasından aldıq. Azərbaycan televiziyası xoş müjdələrlə bizləri sevindirdi. Azərbaycan Ordusunun uğurlu əməliyyatlarından bizə məlumat verdi, qələbə sorağını verdi. Füzulinin, Cəbrayılın, Zəngilanın, Şuşanın və başqa ərazilərimizin işğaldan azad olunma xəbərini çatdırdı. Qəhrəman oğullarımızın şücaətindən danışdı. Zəfərimizi dinlədikcə sevinc göz yaşımızı saxlaya bilmədik. Bizim yol yoldaşımız olan bu gün öz sözünü deyə bilən, öz fərqli dəsti-xətti ilə seçilən, ən güclü təbliğat sistemində çevrilən televiziya hələ bundan sonra da xalqın milli tarixi, gələcəyi, Azərbaycanın dinamik inkişafı, uğurları, beynəlxalq mövqeyi ilə bağlı bizə çox xəbərləri çatdıracaq.

Zümrüd BAYRAMOVA

Son zamanlar içməli suyun çirkliliyi ilə bağlı bir sıra problemlər mövcuddur. Hətta bu gün bir çox ailələr sırf bu səbəbdən evlərinə su filtrləri alırlar. Bu filtrlərin qiyməti də kifayət qədər yüksəkdir. Bəs, həqiqətən də bu su filtrləri suyu təmizləyirmi? Onun hansı fayda və zərərliyi var?

SİA mövzu ilə bağlı araşdırma aparıb.

"Təmizlənmiş su faydalıdır?" sualının cavabı istifadə olunan su təmizləyici cihazdan asılı olaraq dəyişir. Təmizlənmiş su üçün üstünlük verilən filtrlər orijinaldırsa, suyu faydalı hesab etmək olar. Bundan əlavə, suyun tərkibindəki mineralları tamamlamaq lazımdır. Kran suyunun tərkibində çoxlu ağır metallar olduğundan içilməsi sağlam hesab edilmir.

Belə olan halda tərkibindəki ağır metalların və zərərli mineralların xaric edilməsi düzgün olardı. Bu metallar xaric edildikdə və suda olmayan minerallar tamamlanıqda təmizlənmiş su faydalı olur. Lakin bəzi ekspertlər bu fikri dəstəkləmir.

Kiçik bir qrup mütəxəssis bu fenomenin elmi deyil, psixoloji olduğunu, təmizlənmiş su istehlakının insanlara uyğun olmadığını bildirir.

Su təmizləyici cihaz faydalıdır?

Su həm dünya, həm də insanlar üçün əvəzolunmaz təbii sərvətdir. Lakin bu qədər böyük əhəmiyyət kəsb edən su müəyyən səbəblərdən çirklənir və xarab olur. Suyu ən təmiz vəziyyətinə çevirmək üçün onu təmizləyən cihazlara ehtiyacımız var. Hal-hazırda bir çox insanlar bu cihazlarla təmizlənmiş suyu istehlak etməyə üstünlük verirlər.

Orijinal filtrlərdən istifadə olunarsa, su təmizləyiciləri yaxşıdır. Eyni zamanda, bu filtrlər suda olmayan minerallara cavab verərsə, su təmizləyicidən istifadə etməyin heç bir zərəri olmaz. Qısaca desək, keyfiyyətli su təmizləyicisi sağlamlığınıza təhlükə yaratmır.

"Təmizlənmiş su sağlamlıq?" başlığı daxilində demək lazımdır ki, su təmizləyici qurğular krandan daha sağlamdır. Çünki kranlarımızdan gələn suyun tərkibində əhəng, xlor kimi maddələr var. Bu maddələr gigiyena məqsədi ilə suda olsa belə, ümumiyyətlə zərərli amillərdir.

Marketlərdə satılan hazır su isə plastik qabda olduğu üçün zərərli komponentləri ehtiva edir. Çünki su plastikdə qaldığı müddətcə günəş kimi bir çox xarici faktorlara məruz qalır. Sonradan bu zərərli faktorlar suyu içən insanın orqanizminə nüfuz edir. Bundan əlavə, məlum olduğu kimi, plastik məhsulların tərkibində kanserogen maddələr var. Odur ki, qablaşdırılmış su istehlakının qısa müddətdə heç bir təsiri olmasa da, insan sağlamlığına mənfi təsir göstərən bir vəziyyətdir.

Su təmizləyici qurğuların yaratdığı suyun tərkibində bu maddələr var. Təmizlənmiş suyun kranında isə heç bir pis maddə yoxdur. Bu səbəbdən su təmizləyici cihazların son dərəcə sağlam bir cihaz olduğunu söyləyə bilərik. Bütün bunlarla yanaşı, süzülmüş və təmizlənmiş suyun bir çox xəstəliklərin yaranmasının qarşısını aldığı da məlumdur. Çünki böyrək və xərçəng kimi xəstəliklərin çirkliliyi su içməklə bağlı olduğu bildirilir.

Neçə tip filtr var?

Məsəmali strukturlu filtrlər

Məsəmali filtrlər suyu süzmək və təmizləmək üçün kiçik məsəməli olan materiallardan hazırlanır. Adətən, kağızdan hazırlanan bu filtrin məsəmələri virus və bakteriyaların diametridən böyükdür. Buna görə də mikrobları təmizləmək qabiliyyəti daha az ola bilər. Bununla belə, şistosomlar kimi bəzi nisbətən böyük parazitlərin aradan qaldırılmasında yaxşı nəticələr verə bilər.

Keramika filtrləri, ümumiyyətlə, barel və ya silindrik dəşik şamlar şəklindədir. O, gil, məsəmali daş və diatomlu torpaq kimi materiallardan hazırlanır. Nə qədər effektiv olması da məsəmə genişliklərindən asılı olaraq dəyişir. Əksər keramika filtrləri bakteriyaların böyüməsini dayandırmaq və filtr səthində biofilmin əmələ gəlməsinin qarşısını almaq üçün kolloid gümüşlə örtülmüşdür. Bununla belə, bütün məsəmali keramika filtrləri mütəmadi olaraq təmizlənməlidir.

Membran filtr

Membran sistemlərinin iki növü var: aşağı təzyiqli və yüksək təzyiqli. Adını tez-tez eşitdiyimiz tərs osmos yüksək membran tipli filtrasiya sistemidir. Aşağı təzyiqli membranlar mikroorqanizmləri sudan süzməkdə təsirli olsa da, suda həll olunan üzvi maddələri çıxarmaqda təsirsiz ola bilər. Əks osmos, yüksək təzyiqli membran, xlor, bromid və natrium daxil olmaqla, sudakı ümumi bərk maddələrin 99%-ni ayıra bilər.

Digər filtr növləri haqqında

Evlərin yeni qonağı: SU FİLTRİ

nə demək olar?

Suda zərərli üzvi birləşmələri, dadı və iyini tənzimləmək üçün kömür və aktivləşdirilmiş karbon filtrlərindən istifadə olunur. Ancaq bu filtrlərin başqa bir həqiqəti də var: Suda həll olunan üzvi maddələr səthə yapışaraq orada mikroorqanizmlər çoxluğu əmələ gətirə bilər. Bu səbəbdən əksər karbon filtrləri keramika filtrləri kimi gümüşdən istifadə edir. İon mübadiləsi filtrləmə sistemləri ümumiyyətlə suyu yumşaltmaq və dezinfeksiya etmək üçün istifadə olunur. Bu filtrlərdə material kimi qatran istifadə olunur və sudakı makromolekulların deionizasiyasına və ya dezinfeksiyasına xidmət edir.

Hansı filtri seçməlisən?

Su təmizləyici qurğularda istifadə edilən filtrlərin müxtəlif xüsusiyyətləri onlara müxtəlif üstünlüklər verir. Məsəmələrin ölçüsü azaldıqca filtrin effektivliyi artır. Performans və nəticələr baxımından tərs osmos ən təhlükəsiz su kondisioner sistemlərindən biri hesab olunur. Çünki o, bütün növ suda olan çirkləndiriciləri təmizləyə bilər.

Ən geniş su tənzimləmə diapazonuna malik üsul tərs osmosdur. Məsəmələri çox kiçik olduğu üçün suda bir çox zərərli maddələri parçalaya bilər.

Tərs osmos kimi membran filtrlərinin necə təmizlənməsi istifadə olunan materialdan asılı olaraq dəyişə bilər. Müxtəlif materiallar müxtəlif pH səviyyələrində təmizlənir. Məhsulu ən uzun müddət və ən səmərəli şəkildə istifadə etmək üçün istehsalçının təmizləmə təlimatlarına ciddi riayət etmək lazımdır.

Aktivləşdirilmiş karbon filtrlərində suyun tərkibindəki üzvi maddələrin sıxlığı və növü, suyun temperaturu və pH, sudakı bakteriyaların miqdarı kimi amillər filtrin ömrünə təsir edir. Filtr daha uzun müddət istifadə edildiyi üçün onda bakteriya koloniyaları əmələ gəlməyə başlaya və hər hansı sızma halında zərərli maddələr içməli su ilə çirklənə bilər. Buna görə də, bu filtrlərin müntəzəm təmizlənməsi vacibdir.

Keramika filtrləri ilə vəziyyət fərqli deyil. Gümüşlə örtülməsinə baxmayaraq, bu filtrlərdə yığılmış maddələri təmizləmək və suyun normal axınını təmin etmək üçün dövrü qulluq mütləqdir.

Təmizlənmiş su

sağlamlığa zərərliymi?

Bəzi hallarda təmizləyici suyun da zərərli olur. Xalq arasında təmizlənmiş suyun həm faydalı, həm də zərərli mineralları yox etdiyinə inanılır. Bu gün inkişaf edən texnologiya və sənayedə mövcud olan su təmizləyici modelləri bu fikrin doğru olmadığını ortaya qoyur. Ancaq faydası olsa belə, təbii ki, təmizlənmiş suyun zərərli olduğu vəziyyətlərin olduğunu qeyd etməliyik. Suda kifayət qədər mineral yoxdursa, istehlak edilən təmizlənmiş su zərərli ola bilər. Bundan əlavə, filtrin müddəti bitərsə, təmizlənmiş su insan sağlamlığına mənfi təsir göstərir.

Eyni zamanda, su təmizləyicidə filtrləmə prosesi lazımı qədər aparılmazsa, zərərli ola bilər. Bu kimi amillər nəzərə alınmasa, təmizlənmiş su içmək qətiyyətinə doğru olmaz. Çünki belə vəziyyətdə təmizlənmiş su təmiz və sağlam deyil.

Dünyada hər il təxminən 4 milyon insan sağlam olmayan su istehlakı səbəbindən ölür. Cihazın keyfiyyətinə və düzgün işləməsinə diqqət yetirmək lazımdır. Əks halda, təmizlənmiş su bədəninizə zərər verə bilər. Daimi filtr dəyişiklikləri ilə belə halları aradan qaldıra bilərsiniz.

Su orqanizm üçün lazım olan ən vacib maddə və qanımız üçün son dərəcə yaxşı bir oksigen daşıyıcısıdır. Qan durulaşdırıcı xüsusiyyətlərə də malikdir. Təmizlənmiş su kimi təhlükəsiz, təmiz və sağlam su istehlak etmək bədəni xəstəliklərdən qoruyacaqdır.

İnsan bədəninin təxminən 70%-i sudan ibarətdir. Bu səbəbdən bütün həkimlər və mütəxəssislər təmizlənmiş su içməyin orqanizmə faydalarını dilə gətirirlər. Keyfiyyətli su təmizləyici cihaz istifadə edilər və ona qulluq edilirsə, təmizlənmiş su insan sağlamlığı üçün faydalıdır.

Hətta təbii bulaq suyu da müəyyən risklər daşıyır, çünki onun hansı mənbədən gəldiyi sirdir. Ancaq təmizlənmiş suda heç bir risk yoxdur. Onun zərərli faydaları ilə müqayisədə olduqca azdır. Təmizləyici suyun zərərli olduğu vəziyyətlər aşağıdakılardır:

- Suda lazımı minerallar yoxdursa, təmizlənmiş su zərərli ola bilər.
- Təmizləmə prosesi zamanı filtrləmə hissəsi lazımı qaydada aparılmazsa, təmizlənmiş su insan sağlamlığı üçün problem yarada bilər.
- Süzgecin istifadə müddəti bitib yarasız hala düşəndə o, zərərli maddəyə çevrilir.

Su təmizləyicinizdəki filtrlər pis vəziyyətdədirsə, onları ən qısa zamanda dəyişdirməlisiniz. Nəticə etibarilə cihazınıza qulluq etsəniz və filtri mütəmadi olaraq dəyişdirsəniz, təmizlənmiş su insan sağlamlığı üçün heç bir problem yaratmaz. Əksinə, insanı kran suyunun zərərli komponentlərdən qorumağa kömək edir. Buna görə də, kran suyu və ya şüşə suyu istehlak etməkdənsə, təmizlənmiş su istehlak etmək məsləhət görülür. Bu cihazlar xüsusi üsulla təmizlənməlidir.

Bir daha qeyd edək ki, su təmizləyici qurğular, içindəki filtrlə suyu yad amillərdən təmizləyir, təmiz və sağlam edir. Cihazdakı bu filtrlərin müəyyən dövrlərdə təmizlənməsi və ya dəyişdirilməsi lazımdır. Bu nöqətdə su təmizləyicini necə təmizləmək sualı üçün ilk növbədə qeyd etmək lazımdır ki, bəzi filtrlər yuyula bilər, bəziləri isə dəyişdirilməlidir. Cihazlarda əsas filtrlər olan membran filtrlərinə qulluq edilməli və təmizlənməlidir və ya hər 3 ildən bir, şirindəyici filtrlər isə 12-14 aydan bir təmizlənməli və ya dəyişdirilməlidir. Bu sayədə cihazın içərisində bakteriyaların əmələ gəlməsinin qarşısı alınır. 20 gün və ya daha çox istifadə olunmayan cihazlarda bakteriya əmələ gəlməsi müşahidə oluna bilər. Cihazların xarici hissəsi heftədə bir dəfə təmizlənməlidir.

Su təmizləyicisini müntəzəm olaraq necə təmizləmək olar?

Su təmizləyici qurğulara texniki qulluq və təmizləmə əməliyyatlarını mütəmadi olaraq yerinə yetirmək üçün xüsusi proqram həyata keçirilməlidir. Əvvəlcə su klapnları bağlanılır, filtri olan kamera açılır və içəri su ilə təmizlənir. Filtrlər qoyulub yenidən bağlanır, kəlbətinlərin köməyi ilə dadlandırıcı çıxarılır və yenisi quraşdırılır. Membran dəyişdirildikdən sonra istifadə edilə bilməyən filtrlər tullana bilər. Nəhayət, çən 3 dəfə su ilə doldurularaq boşaldılmalıdır.

Mövzu ilə bağlı su filtri istifadəçisi Rəya Vahabovanın fikirlərini öyrəndik: "Su filtrlərindən istifadənin müsbət və mənfi tərəfləri var. Müsbət tərəfləri: sudan qəribə dad gəlmir, təmiz su içirik, ehtiyat çəni olduğu üçün daim içməli su olur, çaydanın dibi ərpsiz olur."

Mənfi cəhətləri: Bütün mineralları təmizləndiyi üçün su ölü suya çevrilir, faydasız olur.

Bizdə bu aparatı usta gəlib qoşdu. 3-4 il öncə alışıq və qiyməti 500-600 manat arası idi. 5-6 aydan bir usta özü gəlir filtri dəyişib gedir. Hər dəfə filtr dəyişəndə 60 AZN ödəyirik".

Ayşən Vəli

“İrəvanı təxribata sürükləyən əsas ölkə Fransadır”

Fevralın 12-də saat 13:37-də Azərbaycan-Ermənistan şərti dövlət sərhədinin Zəngilan rayonu ərazisindən keçən hissəsində Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin Qafan rayonunun Nerkin-And yaşayış məntəqəsi istiqamətində yerləşən mövqeyindən Dövlət Sərhəd Xidmətinin Sərhəd Qoşunlarının Zəngilan rayonunun Kolluqışlaq kəndi ərazisində yerləşən mövqeyinə açılan atəş nəticəsində bir hərbiçimiz boyun nahiyəsindən yaralanıb. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında politoloq Turan Rzayev deyib. Onun sözlərinə görə, Ermənistan ordusunun Zəngilan istiqamətində atəş açması fonunda yaranan gərginlik 19 sentyabr anti-terror hadisəsindən sonra ilk ciddi insidentdir: "Aydın ki, bu təxribat öncədən hazırlanıb və planlı şəkildə həyata keçirilib. Bunu yayılan görüntülərdə atəş açan hərbiçinin snayper olması, özünə mövqə seçib, hazırlaşmış aktı icra etməsi də sübuta yetirir. Sülh prosesinin və sərhəd delimitasiyası müzakirələrinin gətirdiyi bir məqamda İrəvanın təxribat törətməsi diqqət çəkir.

Məlum məsələdir ki, Ermənistanın niyyəti genişmiqyaslı müharibəyə başlamaq deyil. Çünki bunun üçün nə lazımı gücü var, nə də daxili-siyasi sabitliyi Mövcud təxribatlardan İrəvanın əldə etmək istədiyi bir neçə divident var: Birincisi, Ermənistan Azərbaycanı bu tip təxribatlara çəkərək gərginliyi artırmaq, beləliklə Azərbaycana qarşı beynəlxalq təzyiqli yaratmaq istəyir. Xüsusilə iki ölkə arasında sülh danışıqlarının gətirdiyi və rəsmi Bakının əlinin güclü olduğu bir zamanda bu, İrəvan üçün çox vacibdir".

Turan Rzayev sözlərinə belə davam edib: "Bir müddət əvvəl Prezident İlham Əliyev Azərbaycan mediasına müsahibəsində son 4-5 ayın ən sabit dövr olduğunu bildirmişdi. Belə vəziyyət - Bakının danışıqlar prosesində üstün olması İrəvan üçün arzu edilən deyil. Ermənistan Bakıya qarşı beynəlxalq təzyiqli yaradaraq danışıqlar prosesində əlini gücləndirmək istəyir. İkincisi, Ermənistanın indiki məqamda şərti dövlət sərhədində atəşkəsi pozması həm də xarici qüvvələrin istəyidir. Daha dəqiq desək, İrəvanı təxribata sürükləyən əsas ölkə Fransadır. Aİ missiyasının genişləndirilməsi, Ermənistanın Hindistandan silahları alması, Fransanın Ermənistanı silahlandırmasının regionda vəziyyətin gərginləşməsinə xidmət etdiyi Azərbaycan tərəfindən də dəfələrlə vurğulanıb. Fransa generalının Ermənistan səfəri, Azərbaycanla sərhəddə peyda olması və ardınca təxribatın baş verməsi də onu deməyə əsas verir ki, proseslərin pərdəarxasında Fransa dayanır. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri Ermənistanın fevralın 12-də törətdiyi və bir sərhədçimizin yaralanması ilə nəticələnən təxribata qisas əməliyyatı ilə cavab verdi. Bu gözlənilirdi. Çünki Prezident İlham Əliyev də dedi ki, bir nəfər də olsun Azərbaycan əsgərinin qanı yerdə qalmayacaq. Bundan başqa rəsmi Bakı qisas əməliyyatı ilə Ermənistanı açıq şəkildə mesaj verdi ki, ən kiçik təxribat belə cəzasız qalmayacaq. Həmin döyüş post dağıldı, postun şəxsi heyəti arasında ciddi itkilər var. Baş verən bu hadisəyə görə bütün məsuliyyət Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin üzərinə düşür. Xüsusilə sülh prosesinin gətirdiyi, sabitliyin olduğu sərhədlərin təyin edildiyi bir zamanda bu prosesi ləngidəcək. Bundan başqa təxribatların davamlı olması rəsmi Bakının sərhəd qarşı tərəfində əməliyyatlar keçirməsi üçün də hüquqi baza yaradır. İki ölkə arasında yekun sülh müqaviləsinin olmaması, rəsmi Bakının milli maraqlarını, habelə sərhədlərin toxunulmazlığını təmin etmək üçün sərhəd qarşı tərəfində əməliyyatlar keçirməsinə zəruri edir. Bununla belə Azərbaycanın niyyəti, sadəcə, ərazi bütövlüyünü və sərhədlərin toxunulmazlığını təmin etməkdir".

Ayşən Vəli

Kişinin tələbələri

Bu gün Azərbaycanın qüdrətli sənətkarı, milli teatrımızın sütunlarından sayılan Xalq artisti, Dövlət Mükafatçısı Əlabbas Qədirovun doğum günüdür. Yaşasaydı, bu gün 78 yaşını qeyd edəcəkdi. Düz 18 il əvvəl onun 60 illik yubileyi münasibətilə hazırlanan "Mesenat" tamaşasında sonuncu rolunda - Hacı Zeynalabdin Tağıyev obrazında səhnəyə çıxdı. Bu günkü kimi xatırlayram, onun Əməkdar artist Sənubər İsgəndərli ilə sonuncu dialoqunu:

-Necəsən, qoca?

-Hə, gəldin? Çox ləngisən də, tanıdım səni...

-Bu fani dünyanın ləzzətindən ayrılmaq çoxmu çətindir?

Yox, əsla yox, çətin deyil... Dediğin bu fani dünyada mən 100 ildən çox yaşadım. Özümü xoşbəxt, firavan, işli-güclü gördüm. Heç kəsə möhtac olmadım. Haqq tapındım, əl açanları pajsız qoymadım. Rəbbim mərhəmətini artırıdınca, ruhum təzələndi, cavanlaşdı, bədənimin əsarətindən çıxdı... Mənim ruhum nimdəş, köhnəlmiş cismimə vida edir... Cismimlə vidalaşır. Görürsən işiği? Necə çəkib aparır ruhumu...

Bu tamaşadan hec15 gün keçməmiş Əlabbas Qədirov məhz martın 8-də, Qadınlar bayramında dünyaya gözlerini əbədi yumdu. O zaman "Ekspress" qəzetində ustadımın vəfatı haqqında yazanda belə bir ifadə işlətmişdim ki, "Dünyalar qədər sevdiyi xanımına 8 Mart hədiyyəsi etdi..."

Bəli, Əlabbas Qədirov mənim USTADIM olub. Bilmirəm taleyin xoşbəxtliyi, ya da ironiyası idi ki, bəxtimə onun tələbəsi olmaq şərfi yazılmışdı. Biz 12 gənc Hikmət, Cəmilə, Vahid, Elnur, Elgün, Lamiyə, Vüqar, Emil, Sənubər, Ceyhunə, Pəri və mən bu nəhəng sənətkarın sonuncu tələbələri olmaq xoşbəxtliyini, bəlkə də bədbəxtliyini yaşadığımız.

Öz aramızda biz ona "kişi" deyirdik. Hec vaxt adını çəkməzdik. Bizə elə gəlirdi ki, Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində hamı bizə qibtə edir - "Kişinin tələbəliyik". Akademik Milli Dram Teatrının qapıları sanki atamızın eviymiş kimi üzümüzə həmişə açıq idi - "Kişinin tələbəliyik", yəni direktor bizim ustadımızdır.

Bizə heç vaxt acıqlanmazdı. Amma onun zəhmindən çəkinirdik.

Bir dəfə Akademik Milli Dram Teatrında Bəhram Osmanovun quruluş verdiyi "Xurşud Banu Natəvan" tamaşası haqqında sərt bir məqalə yazmışdım. Səhər tələbə yoldaşlarım zəng edib dedilər ki, "Kişi səni axtarır. Öz də çox əsəbləşib, tutsa..." Qorxudan 2 həftə dərsə getmədim. Bununla belə, həmişəməne deyirdi ki, həqiqəti yazmaqdan çəkinmə. Quy buna görə, səni sevməsinlər, eybi yoxdur, amma hörmət edəcəklər...

Əlabbas Qədirov bizim cəmi 3 semestr kurs rəhbərimiz olub. Amma bu az müddətdə acılı-şirinli o qədər xatirələrimiz var ki.

Onu itirəndə böyük dəhşət yaşamışdıq. 60 yaş nədir ki?.. Qızlarımızın, xüsusən Cəmilənin ağlamağını hec vaxt unutmam. Əlabbas müəllimi xatırlayanda dərhal Cəmilənin ağlamağı gəlir gözümün önünə. Qəribədir, mən o dəhşəti bir də atamı itirəndə yaşamıdım. Əlabbas müəllimin vəfatından 10 il sonra və atamın da onda 60 yaşı vardı...

Allah sənə rəhmət eləsin, böyük KİŞİ!

İltifat HACIXANOĞLU

MÜNASİBƏT BİLDİRİLDİ

“Enerji içkilərinə tələbat hər il artmaqdadır”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Ukrayna Kulinarlar Birliyinin üzvü, Türkiyə Şef Aşçılar Dərnəyinin Azərbaycan təmsilçisi, qida texnoloqu Ağa Salamov deyib.

O, bildirib ki, sözügedən içkilərin zərərli tərəfləri haqqında təbliğat aparılsa da, istehlakçılar buna məhəl qoymur: "Maraqlıdır, nəyə görə enerji içkilərinə bu qədər tələbat var? Onların tərkibi nədən ibarətdir? Enerji içkiləri, xüsusilə, taurin tərkibli içkilərin seçilməsinə diqqətli olmaq lazımdır. İnsan bədəni hüceyrələrdən ibarətdir. Bədən quruluşunun əmələ gəlməsində böyük rol oynayan hüceyrələrin təməli isə zülallardır. Hüceyrə sitoplazmasında həll olunan zülalların böyüməyimizdə, inkişaf etməyimizdə, əzələlərin quruluşunda, immunitet sisteminin gücləndirilməsində, yaraların tez sağalmasında mühüm rol var. Orqanizm üçün vacib olan zülalların təməl daşı amin turşulardır.

Vücudumuza daxil olan zülallar parçalanaraq amin turşusuna çevrilir və taurin bu turşulardan biridir. Taurinin əsas amin turşularından fərqi onun "şərti amin turşusu" olmasıdır. Əsas amin turşuları bədən tərəfindən is-

“Enerji içkiləri qadağan olunmalıdır”

tehsal oluna bilmədiyi üçün qida ilə alınmalıdır. Ancaq insan orqanizmi taurini istehsal edə bilər. İnsan bədənində istehsal olunan amin turşusunu bəzi qida məhsulları vasitəsilə də almaq mümkündür. Elmi araşdırmalar taurinin fiziki və zehni fəaliyyəti yaxşılaşdırıldığını göstərir. Taurin beyində, sümüklərdə, ürək əzələlərində və qan hüceyrələrində də var. Enerji içkilərinə qatılan süni taurinin sağlamlıq üçün zərərli deyil.

Təəssüflər olsun ki, taurindən süni olaraq enerji içkilərinin istehsalında geniş istifadə edilir. Hər bir enerji içkisində 500 mq-dan 1000 mq-dək taurin maddəsi olur ki, bu da yüksək dozaya sayıldığına görə yuxu pozğunluğuna, əsəb gərginliyinə, qan-damar sisteminin pozğunluğuna, ürək döyüntülərinin artmasına

səbəb olur. Bu barədə xəbərdarlıq enerji içkilərinin üzərində mütləq yazılmalıdır. Təəssüflər olsun ki, olduğum marketlərdə hansı enerji içkisinə baxdımsa, Redbull-dan başqa heç birinin üzərində xəbərdarlıq yazısına rast gəlmədim. Ona görə də enerji içkilərindən istifadə zamanı həkimlərlə məsləhətləşmək vacibdir. İnsan bədənində istehsal olunan amin turşusunu bəzi qida məhsulları vasitəsilə də almaq mümkündür. Elmi araşdırmalar taurinin fiziki və zehni fəaliyyəti yaxşılaşdırıldığını göstərir. Taurin beyində, sümüklərdə, ürək əzələlərində və qan hüceyrələrində də var.

Taurin ilk dəfə 1827-ci ildə Fridrix Tiedermann və Leopold Gmelin tərəfindən bir öküzün öd kisəsindən əldə edilib. Bu səbəbdən də "Taurin" adı latınca "taurus" (öküz) sözündən götürülüb. Təbii taurin maddəsinin yumurtla, ağartı məhsulları, qırmızı ət, dəniz məhsulları kimi qidalarda var. Təəssüflər olsun ki, taurindən süni olaraq enerji içkilərinin istehsalında geniş istifadə edilir. Hər bir enerji içkisində 500 mq-dan 1000 mq-dək taurin maddəsi olur ki, bu da yüksək dozaya sayıldığına görə yuxu pozğunluğuna, əsəb gərginliyinə, qan-damar sisteminin pozğunluğuna, ürək döyüntülərinin artmasına səbəb olur. Bu barədə xəbərdarlıq enerji içkilərinin üzərində

mütləq yazılmalıdır. Təəssüflər olsun ki, olduğum marketlərdə hansı enerji içkisinə baxdımsa, Redbull-dan başqa heç birinin üzərində xəbərdarlıq yazısına rast gəlmədim. Ona görə də enerji içkilərindən istifadə zamanı həkimlərlə məsləhətləşmək vacibdir".

"Fransa, Danimarka və Norveçdə enerji içkilərinin adı marketlərdə satışın qadağan olduğunu qeyd edən ekspert onların yalnız apteklərdə satıldığını deyib: "Adıçəkilən ölkələrdə təzyiqli və ürək xəstəlikləri olan insanlara bu içkilərin qəbulu qəti sürətdə qadağan olunur. Bizdə də AQTA-nın enerji içkilərinə dair sanitariya norma və qaydalarında göstərilir ki, enerji içkilərinin 18 yaşdan aşağı şəxslərə satışı qadağandır. Yaşlılara, hamilə və süd verən qadınlara, diabetdən, ürək fəaliyyətinin pozuntusundan, böyrək çatışmazlığından, hipertonik xəstəliklərdən, sinir oyanıqlığından, yuxusuzluqdan əziyyət çəkən şəxslərə, metabolizm problemi olan insanlara istifadəsi tövsiyə olunmur. Ancaq bu qadağalara nə market sahibləri, nə də sağlamlığını düşünməyən insanlar məhəl qoymur. Ümumiyyətlə, enerji içkilərinin qadağan olunması və satışdan çıxarılması daha yaxşı olardı" - deyir o, əlavə edib.

Söylü Ağazadə

“Böyük Qayıdış sürətlə davam etdirilir”

“Azərbaycan 44 günlük müharibə nəticəsində öz ərazi bütövlüyünü bərpa etdikdən sonra işğaldan azad edilmiş ərazilərin yenidən qurulması və bərpası, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur rayonlarının milli iqtisadiyyata reinteqrasiyası əsas prioritetə çevrilib. İşğaldan azad edilmiş ərazilərin yenidən qurulması, ölkə iqtisadiyyatına reinteqrasiyası üzrə tədbirlərin maliyyələşdirilməsi hazırda ölkəmizdə həyata keçirilən siyasətin əsas xəttini təşkil edir. Böyük Qayıdış Proqramı çərçivəsində tikinti və şəhərsalma, infrastrukturaların yaradılması, insanların öz evlərinə geri dönüşünün sürətlə təmin edilməsi və digər mühüm layihələr fasiləsiz şəkildə davam etdirilməkdədir. İndiyə qədər Zəngilanda “Ağıllı kənd”in, Füzilidə, Ağdərədə, La-

çin şəhərində və Zabuxda sakinlərinin öz doğma yurdlarına qayıdışı bu prosesin hədsiz nəhəng ümümdövlət işinə çevrildiyini təsdiqləyir”. Bu barədə SİA-ya açıqlamasında Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Aydın Hüseynov bildirib.

Millət vəkili qeyd edib ki, 2024-cü ildə də işğaldan azad olunan ərazilərin bərpası ilə bağlı proqrama əsasən Şuşa, Füzuli, Cəbrayıl, Xocalı və Xocavəndə, Xankəndinə digər ərazilərdə inşa edilən

yaşayış məntəqələrinə insanların qayıdışı baş tutacaq: “Bu ilin ilk 6 ayında Xocalıya və Xankəndiyə ümumilikdə 100 ailənin köçürülməsi planlaşdırılır. Xocalıya 50, Xankəndiyə 50 ailənin köçürülməsi nəzərdə tutulub. Eyni zamanda, Şuşa və Kəlbəcərdə, Laşında, Zəngilanda və digər ərazilərdə inşa edilən kənd və qəsəbələrin tikintisi yekunlaşdıqca bu il ərzində həmin şəhər və rayonlarda da köç gerçəkləşəcək. Cənab Prezident İlham Əliyev yolundan insanların 30 illik Vətən həsrətinə son qoyduğu kimi, doğma ocaqlarına qayıdışı, layiqli yaşayışı, işlə təmin olunması üçün də çalışır”.

A.Hüseynov bildirib ki, Azərbaycan işğaldan azad olunan ərazilərin yenidən qurulması və bərpasını tamamilə ölkəmizin maliyyə imkanları hesabına həyata keçirilir və bu proses davam etməkdədir: “Məsələn ötən il dövlət büdcəsinə yenidən baxılma nəticəsində büdcədən bu məqsədlər üçün əlavə 1,8 milyard manat ayrıldı. Eləcə də 2023-cü ildə Böyük Qayıdışın icrası üçün əlavə olaraq həm Prezidentin Ehtiyat Fondundan, eləcə də Büdcənin Ehtiyat Fondundan vəsait ayrıldı. Beləliklə, ümumi məbləğ 5 milyard manatı üstələdi. 2024-cü ilin dövlət büdcəsində də müəyyən vəsaitlər nəzərdə tutulub. Dövlətin maliyyə imkanlarından asılı olaraq, əlavə gəlirlər olduqda və yaxud büdcə vəsaitlərinə qənaət olunduqda həmin pul- lar ilk növbədə qeyd etdiyiniz məqsədlərə yönəldiləcək. Nəticədə büdcədə imkanlar artıqca ilk növbədə vəsaitlər Böyük Qayıdışın sürətli icrasına yönəldiləcək və Xocalı, Xocavənd, Cəbrayıl, Şuşa, Ağdərə və digər rayon və şəhərlərə insanların geri dönüşü təmin ediləcək”.

Rəşid Qarayev

Mətanət MƏMMƏDOVA

Hədiyyəmiz yalnız kitab olsun...

Kitab... Deyərdim ki, dünyada yarıdılmış ən dəyərli vasitədir. Kitab insanın ən yaxın dostudur, onun ömrünün bəzəyidir. Kitab sirdaşdır, hər an piçiltilərini dinləyən, sənə düzgün yol göstərən əsl dost. Kitab vaxtdır, bəzən illi-şib qalan saatları sürətlə irəliləyə doğru aparın, günün haradan gəlib haraya getdiyindən insanı bixəbər edən vasitədir.

Hər kəsin yanında olub, bir gün səndən uzaqlaşdığı təqdirdə kitab sənənlə qalan, dərd-sərinə şərik olan vasitədir. Kitab milyonlarla insanla tanışlığıdır. Minlərlə insan taleyi ilə tanışlığıdır. Düz yolun göstəricisi, əyri yolun düşmənidir.

Kitab xarakterdir. İnsan xarakterinin düzgün formalaşmasında tərbiyəedicidir. Nəyi necə etməyi göstərən, nəyi harada danışmağı öyrədən müəllimdir. Əməyi, zəhməti məsilsiz olan müəllim. Haqqı ödənilə bilməyən öyrədicidir.

Kitab yol yoldaşdır. Hər an yanındadır. Dünyanın harasında olsan, hansı səbəbdən olsan, yanında tək olmandır. Səni tək qoymayan, darıxmaqdan uzaq saxlayan, münasib olmayan dostluqlardan çəkirdən yoldaşdır. Harada gəldi dərdini sonadək dinləyən, yaralarına məlhəm olan yolyoldaşdır.

Kitab taledir. Mənim, sənin, hamımızın taleyidir. Bir-birimizə sirmimizi-sözümüzü demədiyimiz halda, kitab bizləri bir-birimizin taleləri ilə tanış edən vasitədir. Kiminsə taleyinə acıdığımız, kiminsə taleyinə sevindiyimiz, pisi pis, yaxşını yaxşı kimi tanıtdıran, öyrəndirir.

Kitab xatirədir. Uşaqlıqdan gənliyə, gənlikdən ahılığa ərnağan olan xatirələr toplusudur. Bir dəfə səhifələrində gözlərin gəzəndən sonra ikinci dəfə əlinə aldığında səni gənlikdən uşaqlığa, ahılıqdan gənliyə aparın xatirələrdir.

Elə bütün bu səbəblərdən də kitab hər birimiz üçün dəyərlidir. Çünki o bizim də dostumuz, yoldaşımız, sirdaşımız, yolyoldaşımız, taleyimiz, xatirələrimiz olub. Kimsəyə deyə bilmədiyimiz sözü-müzü dinləyənimiz olub. Qəhrəmanlarına öz dərdlərimizi də qarışdırıb göz yaşını axıtığımız səhifələrdir. Gecəni sübhədək ayırla bilmədiyimiz yuxumuzdur. Dünyanın ən şirin neməti olan yuxunu illərlə qurban verdiyimiz varlıqdır. Qəhrəmanları həyat idealımıza çevrilən, bizi peşəyə, sənətə, həyata yönəldən varlıq...

Deyərdim ki, kitab ana laylasının davamıdır. Körpəyə ana laylasıyla dinclik, sakitlik, məlhəm tapdığımız halda, ömrümüzün sonrakı çağlarında bu laylaları yeganə əvəz edə bilən kitablardır. Ana laylalarına qulaq kəsib ağlamamışıq, bir də kitablara evlərimizdə varlığını yoxluğumuz hiss olunmayıb. Çəkilməmiş bir guşəyə, burada onunla-ikinci ana laylasıyla baş-başa qalmışıq. Ruhumuza qida olub kitablər, ana südü tək qidamızı olub. Kitab oxuyanlar xatırlayın, hansısa bir kitab səni özündən alıb elə aparıb ki, gün ərzində aclıq hissi belə duymamısan. Belə isə ən gözəl qidadır kitablər.

Kitab arzudur, bu arzuya qurulan xəyaldır. Gələcəyin, sabahındır. Qəhrəmanlarının səni səslədiyi həyat yoludur. Onlara bənzəyən həyat yolunu qurmaqda səni ruhlandırın, yolgöstərəndir. Mübarizlikdir kitab. Həyatla, haqqınla, insanlarla mübarizədir. Bütün bunları necə etməyi öyrəndirir.

Kitab bir filmdir, oxudunmu, sanki bir filmə baxdın, bir hadisənin içərisində oldun, onun qəhrəmanları ilə birgə yaşadın. Kitab bir mahnı, bir şeirdir, necə ki, bir musiqi, bir parça şeir səni sənəndən alıb aparır, kitab da elədir. Saatlarla gedirsən, bəzən keçmişə, bəzən gələcəyə...

Dünya əhalisi 2012-ci ildən fevralın 14-nü Beynəlxalq kitab bağıslama günü kimi qeyd edir. Belə isə bir-birimizə hədiyyəmiz yalnız kitab olsun. Olsun ki, yuxarıda söylədiyim duyğular da bizim olsun!

Söylü Ağazadə

“Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh sazişinin imzalanması üçün müxtəlif platformalarda danışıqlar gedirdi”.

Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında siyasi ekspert, Strateji Planlaşdırma və Araşdırmalar İnstitutunun rəhbəri Azad Məsiyev deyib. Onun sözlərinə görə, təəssüflər olsun ki, Ermənistan sülh sazişini imzalamaq üçün müxtəlif bəhanələr gətirərək məsələni uzadır: “Beynəlxalq aləmdə özündə sülhpərəst dövlət imici yaratmaq üçün bəyanatlar verir. Əməllərdə isə təxribat edərək, müxtəlif bəhanələr gətirərək sülh danışıqlarını, sülhün imzalanmaması üçün prosesi uzadır. Paşinyanı hakimiyyətə gətirən dairələr onun üzərindən Cənubi Qafqazda öz siyasi maraqlarını həyata keçirmək istəyirlər. Bu baxımdan Avropa birliyi adına Fransa, Almanyanın müşahidə qrupu şərti sərhəddə yerləşdirildi. Bu sərhəddə gətirilən müşahidəçilərin əksəriyyəti xüsusi xidmət orqanları ilə əməkdaşlıq edən keçmiş hərbiçilərdir. Onlar sərhəddə kəşfiyyat pozuculuq işləri ilə də məşğul olurlar. Təxminən yarım ay bundan əvvəl ABŞ-in Ermənistandakı səfirliyi belə bir bəyanat yaydı ki, Amerika vətəndaşlarının sərhəd bölgələrinə gətməməsi barəsində müraciət etmişdi. Bu müraciəti də ona görə etmişdi ki, onların əldə etdiyi məlumatlara görə sərhəddə gərginliyin baş verəcəyini ehtimal edərək bu bəyanatı vermişdilər. Sərhəddə son gərginliyin yaranması, atəşkəsin pozulması Ermənistan tərəfindən düşünülmüş təxribatın tərkib hissəsidir. Beynəlxalq aləmin diqqətini yenidən sərhədə yönəltmək məqsədi daşıyır. Avropa rəsmilərinə Ermənistanın xarici işlər naziri ilə görüşündə Azərbaycan əleyhinə bəyanatlar səsləndirir. Yeni təxribat baş verməlidir ki, Azərbaycana qarşı növbəti təzyiqli kompaniyasına başlasın. Bəyanatların səsləndirilməsini qeyd etsinlər. Son vaxtlar Fransa və Qərb açıq şəkildə Ermənistanı silahlandırır. Bu silahlanma gələcəkdə Azərbaycan sərhədində təxribat törə-

“Qərb Cənubi Qafqazda stabilliyi pozmağa maraqlıdır”

dərək yenidən müharibə şəraitini yaratmağa hesablanır. Snayperdən atılan güllə, xaricdən alınan güllə kimi ekspertlərin verdiyi rəyə görə xaricdən gətirilən silahlardan atılan güllədir. Ermənistan təcavüzkar dövlət olduğuna görə Ermənistanın silahlandırılması heç bir normaya uyğun deyil. Əslində, Paşinyanı himayə edən dairələr Cənubi Qafqazda sülhün olmasını istəyirlərsə, Paşinyanı təzyiqli etməlidirlər ki, sülh sazişinə gətsin. Təəssüflər olsun ki, Qərb Cənubi Qafqazda stabilliyi pozmağa maraqlıdır. Paşinyanın əlinə siyasi, iqtisadi, hərbi cəhətdən gücləndirirlər. Son vaxtlar sərhəddə təkə Zəngəzur bölgəsində deyil, Tovuz bölgəsində də atəşkəs pozulur. Ümumilikdə bu gərginliyin yaranması Azərbaycanın növbəti təzyiqli kompaniyasının başlanmasına hesablanmış tədbirdir”.

Politoloq əlavə edərək deyib ki, Ermənistan sərhəddə yenə atəşkəsi pozarsa, Azərbaycanın özünü müdafiə haqqı var: “Beynəlxalq hüquq prinsiplərinə, BMT-nin nizamnaməsinə görə hər bir dövlətin özünü müdafiə etməsinə haqqı var. Azərbaycan Prezidenti bu ilin yanvarında Azərbaycanın kütləvi informasiya vasitələrinə, jurnalistlərə müsahibəsində qeyd etmişdir ki, istənilən təxribatın qarşısı alınacaq və kəskin cavab veriləcək. Ermə-

nistan bu cür təxribata əl atmamalıdır. Münaqişədə ən çox əziyyət çəkən Ermənistan olacaq. “10 noyabr sazişi”nin müddəalarına görə sülhməramlı qüvvələr Qarabağ bölgəsində yerləşdirilmişdi. 2025-ci ilə qədər onların bölgədə olması öhdəlikləri var. Qarabağ problemi həll olunduğuna görə sülhməramlı qüvvələrin orada qalması məqsədsizdir deyil. Sülhməramlı qüvvələrin bölgədə yerləşdirilməsi bizim suverenliyimizə təhlükə deyil. “10 noyabr sazişi”nin 9-cu müddəası Zəngəzur dəhlizinin açılması haqqındadır. Rusiya tərəfi öhdəlik götürüb və Zəngəzur dəhlizinin təhlükəsizliyinə Rusiya hüquq-mühafizə orqanları nəzarət etməlidir. Bu baxımdan sülhməramlı qüvvələr Azərbaycandan çıxarılaraq Zəngəzur dəhlizinə yerləşdirilərək bölgənin infrastrukturunu açılmasını təmin etməlidir. Son vaxtlar sərhəddə atəşkəsin pozulması Ermənistan tərəfindən ona hesablanıb ki, Ermənistan qərbin sülhməramlı qüvvələrini bölgəyə gətirmək istəyir. Bu baxımdan, Azərbaycan və Ermənistan arasında şərti sərhəddə sülhməramlı, Qərb qüvvələrinin sərhəddə yerləşdirilməsini istəyir. Yenidən Ermənistan tərəfindən atəşkəsin pozulması bu planın tərkib hissəsidir. Qərbin silahlı qüvvələrinin bölgəyə gəlməsi regionda böyük konfliktin yaranmasına səbəb ola bilər. Sülh sazişi imzalanmalı və sərhədlərin müəyyən edilməsi, dəqiqləşdirilməsi prosesi olmalıdır. Əgər Azərbaycan-Ermənistan arasında sərhədlər müəyyən edilməyibsə, sülhməramlı qüvvələr hansı bölgəyə nəzarət edəcək? Ermənistan rəhbəri Paşinyanın yeritdiyi siyasət stabilliyi pozacaq siyasətdir. Bu da bölgə dövlətlərinin maraqlarına uyğun deyil”.

Ekspert: "Azərbaycan-Ermənistan sərhədində eskalasiya Qərbin sifarişidir"

İki gün əvvəl Azərbaycanla Ermənistan arasında təxminən 4 aylıq sakitlikdən sonra ilk dəfə atışma olub.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidmətindən verilən məlumata görə, fevralın 12-də saat 13:37 radələrində Azərbaycan-Ermənistan sərti dövlət sərhədinin Zəngilan rayonu istiqamətində yerləşən mövqelərdən Ermənistan silahlı qüvvələrinin Qafan rayonunun Nərkın-And qəsəbəsi istiqamətindən Azərbaycan sərhəd qoşunlarının mövqeləri atəşə tutulub. Nəticədə bir azərbaycanlı hərbiçi yaralanıb. Bu gün səhər saatlarında Azərbaycan Müdafiə Nazirliyindən bildirilib ki, fevralın 12-də saat 20:50 və 23:40-da Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Tovuzun Koxanəbi kəndi istiqamətində Azərbaycan ordusunun mövqelərini iriçaplı silahlardan atəşə tutub. Ermənilərin təxribatına cavab olaraq Azərbaycan

Qərbdən ölkələrə təzyiç göstərir, qorxudurlar, ümid edirlər ki, potensial "tabelikdə olanlar"ın "ağılları başlarına gəlsin" və "burada kimin məsul olduğunu" tanınsınlar və onda birqütblü dünyanın əvvəlki sistemine qayıdacaqlar. Bu, Azərbaycanda alınmır. Qərbin təcübünə səbəb odur ki, o, Vaşinqton və Brüsselə qulaq asmır. Bu o deməkdir ki, onlar Bakını daha da cəzalandırmağa çalışacaqlar. Onlar sanksiyalarla hədələyəcəklər: birincisi, informasiya xarakterli- eger onlar həqiqətən də bizneslə məşğul olsalar,- sonra siyasi, sonra isə iqtisadi.

Azərbaycan bu gün heç kime uyğunlaşmağı lazım görmür. Amma Qərb buna dözə bilmez.

- Bu qədər təzyiç olduğu halda, Azərbaycan bu vəziyyətin öhdəsindən necə gələcək?

"Qisas əməliyyatı" keçirib. Nəticədə, erməni tərəfi öz tərəfində 4 əsgərin öldüyünü və bir əsgərin yaralandığını bildirib.

Eskalasiya niyə baş verdi və bunun arxasında kim dayanır- Müasir Dövlət İnkişaf İnstitutunun direktoru Dmitri Solonnikov bu məsələni "Moskva-Baku" portalına şərh edib. Politoloqun fikirlərini oxucularımıza təqdim edirik.

- Dmitri Vladimiroviç, sizcə, sərhəddə niyə qəfil eskalasiya baş verdi?

- Doğrudan da, təxminən son dörd ay ərzində hər şey sakit və yaxşı idi. Ənənəvi sual budur ki, təşəbbüskar kimdir və sizin dediyiniz kimi, bu niyə baş verib. Burada bir neçə variant var. Baş verənlər Ermənistan hakimiyyətinin işi ola bilər. Çünki sülh prosesində status-kvonu saxlamaq və Azərbaycanla sülh sazişi imzalamadan yayınmaq Paşinyana sərfəlidir. Ermənistan dövlətinin başçısı belə bir sənədi imzalayan kimi vəzifəsindən uzaqlaşdırılacağından ehtiyat edir. Ona görə də o, sülh sazişinin imzalanmasını ləngidir, eyni zamanda, ənənəvi təxribatçı və tamamilə saxta bəyanatlar səsləndirir (məsələn, ötən gün Britaniya nəşrinə müsahibəsində), guya günahkar Azərbaycanlıdır, sülh prosesini əngəlləyir və ona görə danışıqlar aparılmır.

Maraqlıdır ki, Ermənistanın baş naziri sözün əsl mənasında eskalasiyadan əvvəl buludları yığıb "doldurur", informasiya "gündəmi" hazırlayır, guya Bakı istənilən qonşusuna hücum edə bilərdi. Görünür ki, erməni tərəfi son təxribat üçün zəmin hazırlayırdı.

Həmçinin, baş verənlər erməni millətçi yaraqlıları ilə əlbir olan hərbi komandirlərin təşəbbüsü ola bilər. Gərginliklə bağlı erməni KİV-ləri yazır ki, onların məlumatına görə, orada məhz "Yerkrapa" adlı strukturun yaraqlıları iştirak edib. Bu struktura 90-cı illərdə Azərbaycan ərazilərinin işğalında iştirak etmiş şəxslər daxildir. Yanvarın sonunda isə bu yaraqlıların başçısı iddia etdi ki, onun adamları, təxminən 10 min nəfər Ermənistan-Azərbaycan sərhədində yerləşdirilib.

Ermənistandakı radikalılar, xüsusən də keçmiş Qarabağ döyüşçüləri təbii ki, özlərinin

məğlubiyyəti və Qarabağın itirilməsi ilə barışa bilmir və onlar üçün heç nəyin bitmədiyini nümayiş etdirərək vəziyyəti gərginləşdirməyə çalışırlar. Axı bütün bu yaraqlılar, bütövlükdə, Qarabağdan köçüb, Ermənistana yerləşiblər.

Biz dəfələrlə müşahidə etmişik ki, Ermənistan hakimiyyəti öz silahlı qüvvələrinə, eləcə də birləşmələrinə nəzarət etmir. Oxşar vəziyyəti dünən Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin mətbuatın eskalasiya ilə bağlı sorğusuna cavabında tərəddüd etməsi də göstərə bilər: onlar əvvəlcə hər hansı atəş barədə heç nə bilmədiklərini bildirdilər. Və yalnız bundan sonra bu hücumları təkzib etməyə başladılar. Daha sonra Azərbaycanı eskalasiyada ittiham etdilər. Və ittihamlar başladı ki, guya bunu Azərbaycan başlatıb. Və nəticədə bu gün Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyi də bu xora qoşularaq, hər şeyi sanki Azərbaycan sülh prosesinə xələf gətirmiş kimi şərh etdi.

Və eskalasiyada Qərbin mümkün iştirakını göstərən çox şey var. Xatırlayırıq ki, ötən ilin sentyabrında Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa etdikdən sonra ABŞ və Aİ-nin bəzi strukturları ilə münasibətlər daha da pisləşdi. Çünki Azərbaycan özünə qarşı təzyiqlərə dözməyi dayandırdı və bu qüvvələrin Azərbaycan əleyhinə bəyanatlarına açıq şəkildə cavab verməyə başladı. İndi İlham Əliyevin seçkilərdə qələbə çalmasından sonra ABŞ, Almaniya, Böyük Britaniya kimi dövlətlər onlara heç bir reaksiya vermədiyini gördük. Və Aİ və ABŞ-ın Azərbaycandakı səfirləri ATƏT-in DTİHB-nin seçkiləri rəqabətsiz adlandırdığı qənaətinə dəstəkləyib, baxmayaraq ki, seçkilərdə 7 namizəd iştirak edib.

Daha sonra dünən Avropa İttifaqının səfiri Aİ-nin Ermənistandakı missiyasının təxribat xarakterli fəaliyyəti, eləcə də Azərbaycan Respublikasının sərhədi yaxınlığında "azmış" Çexiya vətəndaşının qeribə əhvalatı ilə bağlı Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılıb. Bundan əlavə, bu gün Brüsseldə Aİ-Ermənistan Şurasının iclasının baş tutması, ondan əvvəl Ermənistan XİN rəhbərinin kifayət qədər sayda Avropa rəsmiləri ilə görüşməsi diqqət çəkir. Görüş çərçivəsində bu Cənubi Qafqaz respublikası ilə Avropa İttifaqı arasında əmək-

daşlığın dərinləşdirilməsi müzakirə olunur. Və Azərbaycanın guya "təşkil etdiyi" belə bir eskalasiyanı Avropa platformasında özünə qarşı "təcavüz" kimi təqdim etmək çox əlverişlidir. Üstəlik, dünən Aİ missiyasının yerləşdiyi ərazidə eskalasiya baş verib. Deməli, Ermənistanı dəstəklədiyini göstərmək istəyən, Azərbaycana təzyiç göstərməyə və regionu sabitliyi pozmuş vəziyyətə qaytarmağa çalışan Qərbin burada əli ola biləcəyini göstərən çox şey var. Azərbaycanın mövqelərini atəşə tutan Ermənistan tərəfi olmasa faktıdır, lakin Avropa platformasında heç kim bu barədə danışmayacaq. Nə İrəvan, nə erməni radikalıları, nə də Qərb sakitləşməyəcək. Və Azərbaycanı qarşıda çoxlu təxribatlar gözləyir. Bu gün hər üç tərəf bu eskalasiyanın arxasında bərabər "şübhəli"dir.

Yeri gəlmişkən, Azərbaycan ilk dəfə deyil ki, Aİ missiyasının təhrikinə diqqət çəkir. Bu günkü dünyanın aydın sərhəd xətti var- "Siz kiminləsiniz, mədəniyyət ustaları", Maksim Qorkinin məqaləsinin adı belə idi. Qərbdə buna belə baxırlar: "Sən kiminləsən? İndiki qarşıdurmada ABŞ və Avropayı dəstəkləyirsinizmi? Əgər belədirsə, o zaman özünü müəyyən tərdə aparmalı və burda kimin böyük olduğunu bilməlisiniz". "Kin-dza-dza" filmində olduğu kimi: iki dəfə "ku", çömbəlmək və düzgün əmrlərə əməl etmək. Əgər siz ABŞ-ı və Aİ-ni dəstəkləmirsinizsə, bizə qoşulmursunuzsa (Azərbaycan da qoşulmur), deməli, qarşı tərəfdəsiniz. Və sizə buna uyğun davranılacaq".

- Nə qədər ki, öhdəsindən gəlir, subyektivliyini, milli maraqlarını müdafiə etməyi bacarır. Bu, iradənin təzahürüdür, hikmətin təzahürüdür.

- Dünən Ermənistan XİN-in sayından Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı məlumatların və separatizmə istinadların yoxa çıxması barədə məlumat yayılıb. Bu gün Ermənistan XİN dedi, deyirlər, belə bir şey yoxdur, biz hər şeyi qaytaracağıq. Bu hansı oyundur? Xüsusən də Ermənistanın Konstitusiyaya dəyişiklik etməsi mövzusu baxımından Azərbaycana ərazi iddialarına dair bütün istinadları oradan çıxarır.

- Bu, bir daha Ermənistan hakimiyyətinin bu və ya digər istiqamətdə qıvrılmasını, bundan sonra necə yaşayacaqlarına tam qərar verməməsidir.

Lərini nümayiş etdirir... Bir addım irəli, iki addım geri...

Tərcümə - Elçin Bayramlı

Uşaqların xərçənglə mübarizəsi: qalib kim olacaq?

15 fevral uşaq yaşında xərçənglə tanış olanların günüdür

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Uşaq və gənclərin fiziki və mənəvi inkişafı" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

15 FEVRAL
Beynəlxalq
Uşaq Xərçəng Xəstəlikləri
ilə Mübarizə Günü

Uşaqlar və xəstəlik...
Həm alışdığımız, həm də alışmadığımız vəziyyətdir. Həm eynilik, həm də təzaddır, deyilmi? Uşaqlar böyümə ərafəsində xəstələnilirlər, sağalırlar, yenə xəstələnilirlər, yenə sağalırlar. Amma bu xəstəliklər zökəm, soyuq dəymə, lap qızılca, suçiçəyi olarsa alışılan vəziyyətdir. Zaman bizi istəmədiyimiz bir xəstəliyə də alışdırdı. Saf, tərtəmiz bədənləri amansız xəstəliyə yoluxan uşaqların xəstəliyi - xərçəng...

Dünyada hər il təxminən 300 min uşağa xərçəng diaqnozu qoyulur və 80 min uşaq xərçəng səbəbindən ölürlər. 15 fevral - Uşaq Dövrünün Xərçəngi haqqında məlumatlılığı artırmaq üçün "Ümumdünya Uşaq Xərçəng Xəstəlikləri ilə Mübarizə Günü" kimi qeyd olunub. Ölkəmizdə hər il orta hesabla 170-200 uşağa xərçəng diaqnozu qoyulur.

Xərçəng, bədənin hər hansı bir yerində hüceyrələrin nəzarətsiz və sürətlə çoxalmasıdır. Yetkin insandan fərqli olaraq, embrion tipli xərçənglər uşaqlarda daha çox rast gəlinir. Uşaq xərçəngi diaqnozu qoyulmuş halların təxminən 5%-də irsi səbəblər göstərilə bilər. Bu irsi xəstəliklərə Daun sindromu, neyrofibromatoz, vəramli skleroz, xromosom qırılma sindromları, hemihipertrofiya daxildir. Ancaq uşaq dövrünün xərçənglərinin əksəriyyətinin səbəbini müəyyən etmək mümkün deyil. Buna görə də uşaq xərçəngi üçün skrining proqramı yoxdur.

Qan xərçəngi olaraq bilinən leykemiya uşaqlıqda ən çox rast gəlinən qan xərçəngidir. Xərçənglərin 70%-i bərk şişlər, o cümlədən beyin şişləri, limfa düyünləri xərçəngləri, neyroblastoma, yeni böyrəküstü vəzinin şişi, Wilms şişi, yeni böyrək şişi, hepatoblastoma, yeni qaraciyər şişi, osteosarkoma yeni sümük şişi, Ewing sarkoması, yeni əzələ şişi, rabdomyosarkoma, yeni yumşaq toxuma şişi, retinoblastoma isə göz şişi kimi müəyyən

yen edilir. Uşaq dövrünün xərçəngi hər yaşda baş qaldıra bilsə də, embrion xərçəngi, xüsusilə, uşaqların ilk beş yaşında daha çox rast gəlinir.

Uşaqlıq çağı xərçənglərində xərçəngin alt tipinə görə dərman müalicəsi, yeni kimyoterapiya, şüa terapiyası, yeni radioterapiya, cərahi müalicələr, kök hüceyrə transplantasiyası və bunların müxtəlif kombinasiyalarından istifadə edilir. Son illərdə dünyada, erkən diaqnoz, habelə diaqnostika-müalicə və dəstəkləyici müalicələrdə əldə edilmiş irəliləyişlərlə, bərk şişlərdə sağalma nisbətləri 70%-ə qədər çata bilib. Bu uğurlu nəticələrə nail olmaq üçün vacib addımlardan biri də uşaqlıq xərçəngləri haqqında məlumatlılığı artırılması yolu ilə erkən diaqnozun təmin edilməsidir.

Səbəbsiz arıqlamaq, sümük ağrısı, gəzinti zamanı tez yorulmaq, halsızlıq, zəiflik, yorğunluq, anemiya, tez-tez baş verən infeksiyalı xəstəliklər, sağalmayan yaralar, yüngül zədə alan zaman bədənin tez göyerməsi, qarın şişməsi, bədənin hər hansı bir yerində hiss edilən şişlik xərçəngin əlaməti ola bilər. Boyun, qoltuqaltı və qasıq na-

hiyəsində əl ilə hiss olunan şişkinlik, xüsusilə səhər saatlarında qusma ilə müşayiət olunan şiddətli baş ağrısı, dərslərə marağın və diqqətin azalması, yerində dəyişiklik, gözlərdə qoşa görmə, balans və fokuslanmada pozuqluq da xərçəng xəstəliyinin xəbərcisi ola bilər.

Doğrudur, bu sadalananlar digər xəstəliklərin də əlaməti ola bilər. Ancaq bu simptomlar varsa, bir həkim tərəfindən müayinə olunması və xərçəng xəstəliyinin olub-olmaması dəqiqliklə yoxlanmalıdır.

Xərçəng yoluxucu xəstəlik deyil. Ancaq həm xəstəliyin özü, həm də tətbiq edilən müalicələr immunitet sistemine təsir etdiyi üçün xəstəlet infeksiyalara daha çox meyillil olurlar.

Uşaqlıq dövrünün xərçəngindən qorunmağın qəti yolu yoxdur. Ancaq uşaqlarımızı xərçəngdən qorumaq üçün şərtlər var. Yaxşı qidalanma, qablaşdırılmış hazır qidaların, fast-foodların istehlakını azaltmaq, infeksiyalardan qorunmaq, immunitet sistemini gücləndirmək,

kimyəvi kanserogenlərdən uzaq olmaq, radiasiyadan qorunmaq, günəş işığına həddindən artıq məruz qalmamaq, günəşdən qoruyucu vasitələrdən istifadə etmək kimi tədbirlər görülməlidir. Bütün uşaqların mütəmadi olaraq tibbi müayinədən keçməsi vacibdir. Uşaqlıq çağında aşkarlanan xərçənglər bu gün yüksək müalicə uğuru olan xəstəliklərdir. Erkən diaqnozla bu uğur daha da artır.

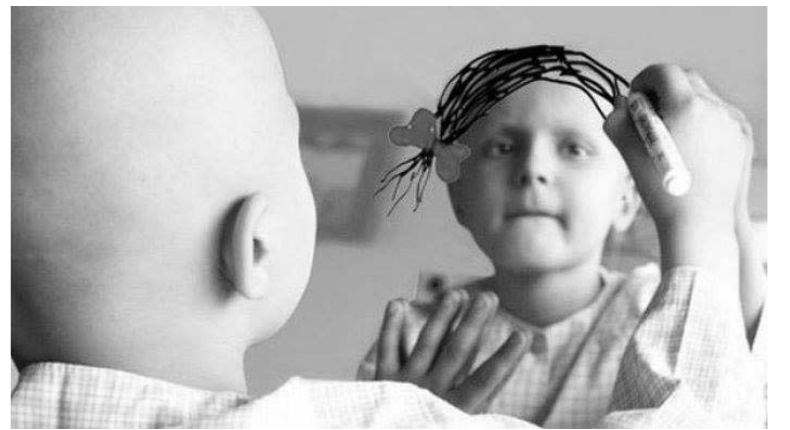
Ümumiyyətlə, xərçəngli uşaqların müalicəsində hər gün yeni bir ümid işığı yanır. Erkən diaqnozun vacib olduğu xərçəng xəstəliyində hər xəstəlikdə olduğu kimi, müalicənin uğurlu nəticələnmə nisbətini artırmaq üçün vaxtında müdaxilə vacibdir. Son 50 ildə uşaqlıq xərçənginin müalicəsində dünyada sözün yaxşı mənasında inqilab oldu. 1960-cı ilə qədər 20%-dən aşağı olan sağalma nisbəti indi 85%-ə çatıb. Lakin bu uğuru əldə etmək üçün xəstələrin "doğru zamanda, doğru yerdə və düzgün müalicə"yə əllərinin çatması şərtidir. Qeyri-adekvat şərait, maddi imkanlar və zəif səhiyyə sistemi olan ölkələrdə

da yüksələ bilər.

Azərbaycanda 2012-ci ildə Milli Onkologiya Mərkəzinin nəzdində regionda birinci olan Uşaq Onkoloji Klinikası açılıb. Uşaq Onkoloji Mərkəzində kompleks müalicənin bütün növləri icra edilir-kimyəvi terapiya, şüa terapiyası, cərahi müalicə, immunoterapiya və s. Korpusda uşaq cərrahiyyə, uşaq kimyoterapiya, uşaq şüa terapiya və uşaq reanimasiya və anesteziologiya şöbələri fəaliyyət göstərir.

Məlumat üçün qeyd edək ki, ölkəmizdə "Mülkiyyət formasından asılı olmayaraq, tibb müəssisələrində onkoloji xəstələrin qeydiyyatı və uçotu Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında və "Onkoloji xəstələrə göstərilməli olan tibbi yardımın həcmi və keyfiyyət standartları"nın təsdiq edilməsi haqqında qanunlaq qəbul edilib. Lakin onkoloji xəstəliyin müalicəsi olduqca böyük rəqəmlər tələb edir. Transplantasiya, radio və kimya terapiyalar üçün tələb olunan vəsait bir çox ailə üçün əlçatan deyil. Bu səbəbdən də onkoloji xəstəliklərin sığorta paketinə daxil edilməsi şərtidir.

Ötən ilin sonunda İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin sədri Zaur Əliyev jurnalistlərə açıqlamasında bunun müzakirə edildiyini, Səhiyyə Nazirliyi və aidiyyəti qurumlarla onkoloji xəstəliklərin müalicəsinin icbari tibbi sığorta çərçivəsində olması üçün bir neçə görüşlər keçirildiyini bildirmişdi. Açıqlamada bu istiqamətdə hesablamalar aparıldığı, xarici ölkələrdən bu işə mütəxəssislər cəlb edildiyi bildirilirdi. Agentlik rəhbəri məsələ ilə əlaqədar ötən ilin sonuna qədər müəyyən hesablama və nəticə ola-

bu xəstəlik hələ də təhlükəli olmaqda davam edir. Əslində, bugünkü tibbi texnologiya ilə uşaqlıq dövrü xərçənglərinin 85%-ə qədər müalicə effekti versə də, dünya üzrə orta göstərici 50% olaraq qalır. Qərbi Avropa və Şimali Amerikada 80% həddi aşdığı halda, hələ də müalicənin müsbət nəticələnməsini 10-20% təşkil edən olduğu ölkələr var. Doğru yerdə düzgün müalicə alıb xəstələr üçün bu rəqəm daha

cağını desə də, bir nəticə elan edilmədi. Lakin onun sözlərindən belə qənaətə gəlmək olardı ki, bütün növ onkoloji xəstəliklər yox, bir neçəsi sığorta paketinə daxil edilə bilər ki, bunlardan biri də süd vəzisi xərçəngidir. Uşaqlıq dövrünün xərçəng xəstəliklərinin sığorta paketinə daxil edilib-edilməyəcəyi ilə bağlı heç nə qeyd edilmədi.

Lalə Mehralı

“SƏS” qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

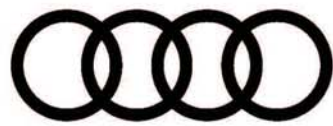
«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

Möhtərəm Prezident İlham Əliyev cənablarını
növbədənəknar keçirilmiş Prezident seçkisində
qazandığı möhtəşəm qələbəsi münasibətilə
səmimi qəlbdən təbrik edirik.

Möhtərəm Prezidentimizin müdrik siyasəti
nəticəsində Azərbaycanın beynəlxalq
arenalarda nüfuzunun gündən-günə daha da
artacağına inanır, ölkənin inkişafı naminə
gördüyü işlərdə müvəffəqiyyətlər arzulayırıq.

Hörmətlə, «Audi Azərbaycan» kollektivi.

ŞOK: Ötən il yol qəzalarında 862 nəfər ölüb

Ötən il ölkədə baş verən yol qəzaları zamanı 862 nəfər həlak olub, 1367 nəfər yaralanıb. SİA xəbər verir ki, bu barədə Dövlət Statistika Komitəsi məlumat yayıb. Bildirilib ki, ötən il 1636 yol qəzası qeydə alınıb. Bütün yol-nəqliyyat hadisələrinin 39,7 faizi nəqliyyat vasitələrinin və piyadaların, 38,2 faizi bir neçə nəqliyyat vasitəsinin, 22,1 faizi isə bir nəqliyyat vasitəsinin iştirakı ilə baş verib. Yol-nəqliyyat hadisələri nəticəsində həlak olanların 75,4 faizini, yaralananların isə 72,3 faizini kişilər təşkil edib.

Azərbaycanda əhəlinin sayı açıqlanıb

Keçən il ölkə üzrə əhəlinin sayı 53 625 nəfər və ya 0,5 faiz artaraq bu ilin yanvar ayının 1-i vəziyyətinə 10 180 770 nəfərə çatıb. SİA xəbər verir ki, bu barədə Dövlət Statistika Komitəsi məlumat yayıb.

Qeyd olunub ki, əhəlinin 54,5 faizini şəhər, 45,5 faizini kənd sakinləri, 49,8 faizini kişilər, 50,2 faizini isə qadınlar təşkil edir. Bu ilin əvvəlinə əhəlinin 4,6 faizi Naxçıvan Muxtar Respublikasında, 23 faizi Bakı şəhərində, 9,2 faizi LənkəranAstara, 8,6 faizi Abşeron-Xızı, 7,3 faizi Qarabağ, 7,1 faizi Mərkəzi Aran, 6,7 faizi Qazax-Tovuz, 6,1 faizi Şəki-Zaqatala, 5,9 faizi Gəncə-Daşkəsən, 5,4 faizi Quba-Xaçmaz, 5,1 faizi MİMuğan, 4,9 faizi Şirvan-Salyan, 3,1 faizi Dağlıq Şirvan, 3 faizi Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında yaşayıb. Ölkə üzrə bir kvadrat kilometrə düşən əhəlinin sayı 118 nəfər olub.

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
**Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyli
küçəsi, 66.**

Şəhadətname: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

“ƏLİNCƏ” AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ
CƏMIYYƏTİNİN ORQANI.

QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 2900